

ÍNDIX

1. ¿Què convé saber de l'alfabet valencià?	7
2. ¿Què cal saber per a separar sil·làbicament les paraules?	7
3. ¿Quines vocals formen diftong?	7
4. ¿Hi ha paraules en valencià que contenen vocals diferents a les corresponents castellanes?	8
5. ¿Com puc saber quan he d'escriure <i>j, g, tg o tj</i> ?	8
6. ¿Com puc saber quan he d'escriure la <i>tx</i> i la <i>ig</i> ?	9
7. ¿Q (cu) i QU (cu u)?	9
8. Esquema per a poder diferenciar la <i>s</i> i la <i>ss</i>	9
9. La <i>c</i> i la <i>ç</i> . ¿Si una paraula acaba amb <i>ç</i> , les derivades també la mantenen?	10
10. ¿Quines són les paraules d'ús corrent que porten <i>tz</i> ?	10
11. ¿Quins són els numerals que porten <i>tz</i> ?	10
12. ¿Com puc saber quan escriure <i>b</i> i quan <i>p</i> ?	10
13. ¿Cal diferenciar la <i>b</i> i <i>v</i> ?	11
14. ¿En verbs de la primera conjugació, l'imperfet d'indicatiu s'escriu sempre amb <i>v</i> ?	11
15. ¿La <i>b</i> i la <i>v</i> coincidixen en valencià i en castella?	11
16. ¿La <i>h</i> sempre és muda, és a dir, que no es pronuncia?	12
17. ¿Davant de <i>p, b</i> i <i>m</i> escriurem amb <i>m</i> ?	12
18. ¿Davant de <i>f</i> escriurem amb <i>m</i> ?	12
19. ¿Quan escriurem amb <i>n</i> ?	12
20. ¿Quines són les paraules més comunes que porten <i>mp</i> ?	13
21. ¿En posició final, quan escrivim <i>t</i> o <i>d</i> ?	13
22. ¿Com s'escriu la ele geminada (l·l) i quan? ¿Hi ha unes possibles llistes de paraules?	13
23. ¿Entre vocals s'escriu sempre la doble <i>rr</i> ?	15
24. ¿Les paraules agudes són igual en castellà que en valencià?	15
25. ¿Hem d'accentuar les paraules planes que no acaben en <i>a, e, i, o, u / as, es, is, os, us / en, in</i>	16
26. ¿Accentuarem totes les paraules esdrúixoles?	16
27. ¿Què podríem tindre present a l'hora d'utilitzar l'accent obert o tancat?	16
28. ¿Quines són les paraules més comunes amb accent diacrític o diferencial?	17
29. ¿Per què les paraules <i>qüestió, ambigüitat, aigües, aqüeducte, següent</i> porten dièresi?	17
30. ¿Per què les paraules <i>roïna (ro-ï-na), veïna, Suïssa, taüt, heroïna, oïm, diürn, Raül,</i>	17

<i>fluïdesa</i> porten dièresi?	
31. ¿Una paraula pot dur accent i dièresi en distintes vocals?	17
32. ¿Per què <i>traduir</i> no porta dièresi si pronunciem desfent el diftong?	18
33. ¿Els compostos i paraula començada en <i>i</i> o <i>u</i> porten dièresi?	18
34. ¿ Per a separar verbs i pronoms febles, utilitzem el guió o l'apòstrof?	18
35. ¿Quins són els numerals cardinals que porten guió?	18
36. ¿La combinació dels punts cardinals porta guió?	18
37. ¿Per a què és útil recordar la regla de XeReSa?	19
38. ¿Per què «infrarojos» o «suprarenal» no porten guió?	19
39. ¿Hi ha alguns casos més de paraules que porten guió?	19
40. ¿Els articles <i>el</i> i <i>la</i> i la preposició <i>de</i> s'apostrofen davant de vocal o <i>h</i> ?	19
41. ¿Com és <i>l'unitat</i> o <i>la unitat</i> , <i>l'hipoteca</i> o <i>la hipoteca</i> ?	20
42. ¿Els estrangerismes s'apostrofen?	20
43. ¿Cal apostrofar davant de les sigles?	20
44. ¿Cal apostrofar davant de les xifres?	20
45. ¿Quines són les contraccions més comunes en valencià?	21
46. ¿Com s'escriu a l'estanc o al estanc?	21
47. ¿Fem la contracció davant d'una paraula que comence en cursiva o entre cometes?	21
48. ¿Se suprimeix l'article davant del nom dels dies de la setmana?	21
49. ¿Hem de mantindre l'article davant d'un infinitiu com fa el castellà?	22
50. ¿Davant de la conjunció <i>que</i> s'admet l'article?	22
51. ¿Com podem substituir l'article neutre d'algunes locucions castellanques d'ús freqüent per les corresponents valencianes?	22
52. ¿Els femenins de <i>llop</i> , <i>psicòleg</i> i <i>jutge</i> són <i>llopa</i> , <i>psicòlega</i> i <i>jutja</i> ?	23
53. ¿Com és el grip o la grip?	24
54. ¿Jo dic <i>Encén la llum</i> i ma iaia <i>Encén el llum</i> ? ¿Com és?	24
55. ¿Hi ha diferència de gènere entre algunes paraules valencianes i castellanques?	24
56. ¿Per a fer el plural de <i>plaça</i> o de <i>pluja</i> , he de seguir les normes ortogràfiques?	25
57. ¿Quan es fa el plural en una <i>esse</i> i quan en dos <i>esses</i> ?	25
58. ¿Com fan el plural les paraules acabades en <i>-ç</i> i <i>-x</i> ?	26
59. ¿Com fan el plural els substantius acabats en <i>-sc</i> , <i>-st</i> , <i>-xt</i> i <i>-ig</i> ?	26
60. ¿Hi ha alguns substantius que siguen invariables?	27
61. ¿Quina és l'equivalent valenciana d'esta sèrie de paraules o expressions?	27
62. ¿Quin és l'orde i la col·locació dels pronoms febles?	27
63. ¿Com es poden classificar les formes dels pronoms febles?	28

64. ¿Com hem d'escriure <i>vos manifeste</i> o <i>us manifeste</i> ?	29
65. ¿Quina diferència hi ha entre <i>el</i> i <i>ho</i> ?	29
66. ¿Quan s'usa el pronom <i>ho</i> ?	29
67. ¿Quin és el plural del pronom <i>li</i> ?	30
68. ¿No sé si he d'escriure <i>en tinc dos</i> o <i>ne tinc dos</i> ?	30
69. Del pronom <i>hi</i> alguns només utilitzen les formes més col·loquials, per exemple: <i>Hi ha molta gent. No m'hi veig</i> , etc. ¿Quines altres funcions fa?	31
70. ¿Com es combinen els pronoms? ¿Els puc separar?	32
71. ¿Quan combinem dos pronoms, quin hem de posar davant?	33
72. ¿El plural d' <i>aquest</i> o d' <i>este</i> és <i>aquestos</i> ?	33
73. ¿Quan vull fer una pregunta, que expressa 'quina cosa', eixe <i>que</i> porta accent? ¿I quan vull referir-me a persones, quin he d'utilitzar?	34
74. Com és: ¿A què despatx ho has enviat? o ¿A quin despatx ho has enviat?	34
75. ¿Quina és la diferència entre <i>quant</i> i <i>quan</i> ?	35
76. ¿És igual dir <i>on</i> que <i>a on</i> ?	35
77. ¿Quina diferència hi ha entre els relatius <i>que</i> i <i>què</i> ?	35
78. ¿Com és: <i>Qui</i> vulga que es presente de matí / <i>El qui</i> vulga que es presente de matí?	36
79. ¿Com traduïsc la frase següent: <i>La casa en la que vive está muy lejos</i> ?	36
80. ¿Què puc escriure per a substituir el relatiu <i>el qual</i> (i variants)?	37
81. ¿Els numerals cardinals són invariables?	37
82. ¿Quina diferència hi ha entre <i>algú</i> i <i>algun</i> ?	39
83. ¿És el mateix dir <i>cada un</i> que <i>cada u</i> ?	39
84. ¿Voldria saber com distingir <i>cap</i> i <i>res</i> ?	39
85. He observat que l'indefinit <i>mateix</i> quan va posposat es manté invariable. ¿És veritat?	40
86. ¿Quan presenta variació l'indefinit <i>mateix</i> ?	40
87. ¿Quin és el plural de <i>qualsevol</i> ?	41
88. ¿Davant de topònims, <i>tot</i> i <i>mig</i> es mantenen invariables?	41
89. ¿Quina és la diferència entre <i>bastant</i> i <i>prou</i> ?	41
90. ¿Com es distingix <i>quant</i> de <i>quan</i> ?	41
91. ¿Com puc distingir <i>tant</i> de <i>tan</i> ?	42
92. ¿Com és: <i>instruïx</i> o <i>instrueix</i> ?	42
93. ¿Els participis que porten <i>essa</i> en el femení, com per exemple <i>admessa</i> , s'escriuen amb una <i>essa</i> o amb <i>dos</i> ?	42
94. ¿En llenguatge col·loquial, alguns gerundis els diem acabats en <i>-guent</i> o <i>-quent</i> , per exemple: <i>vulguent</i> i <i>visquent</i> , cal corregir-los?	42

95. ¿Els imperfets d'indicatiu de la primera conjugació, com per exemple <i>-anava</i> , són sempre amb ve baixa?	43
96. ¿Són equivalents les formes <i>vaig anar</i> (passat perifràstic) i <i>aní</i> (passat simple)?	43
97. ¿Què puc fer per a evitar les vacil·lacions en l'ús de les formes de plural de l'imperatiu dels verbs?	43
98. ¿Com és <i>No beveu</i> o <i>No begueu</i> ?	43
99. ¿Quins són els verbs que presenten infinitius acabats en <i>-eixer</i> ?	43
100. ¿Quins són els verbs que per influència del castellà solen conjuguar-se com si foren de la tercera conjugació i pertanyen a la segona?	44
101. ¿Del verb <i>haver</i> , quins són els temps que el verb s'escriu amb <i>v</i> ?	44
102. ¿Com és: <i>Hi ha un sobre</i> o <i>N'hi ha un sobre</i> ?	44
103. ¿ <i>Vullc, senc, perc, dorc</i> són formes col·loquials dels verbs corresponents?	44
104. ¿Com és: <i>Ha sigut</i> important o <i>Ha segut</i> important?	44
105. ¿ <i>*Creïa, *fea</i> i <i>*dia</i> són formes col·loquials dels verbs <i>creure, fer</i> i <i>dir</i> ?	44
106. ¿Vol dir el mateix <i>afirmar</i> que <i>afermar</i> ?	45
107. ¿Hi ha dobles verbals en valencià que convé tindre en compte?	45
108. ¿Quina diferència hi ha entre <i>compondre</i> i <i>composar</i> . Diríem « <i>Això es compona de diverses formes</i> »?	46
109. ¿Quines són les formes admeses en infinitiu de la llista de verbs següents?	46
110. ¿Els verbs <i>cessar</i> i <i>destituir</i> funcionen igual en castellà que en valencià? ¿Com traduiríem: <i>El presidente ha cesado al consejero</i> ?	46
111. ¿El verb <i>recórrer</i> té una doble accepció?	47
112. ¿S'obsequien les persones i els regals?	47
113. ¿Quina diferència hi ha entre <i>urgir</i> i <i>instar</i> ?	47
114. ¿Quins són els verbs més comuns que per influència del castellà fem intransitius i en valencià són transitius?	47
115. ¿Quins són els verbs que en castellà són pronominals o reflexius i en valencià no ho són o hem d'usar altres verbs?	48
116. ¿Quan volem expressar l'obligació en valencià, quines construccions hem de fer servir?	48
117. ¿Com expressarem la probabilitat?	48
118. ¿Com és: ¿ <i>On vas a ballar diumenge?</i> ¿ <i>On aniràs a ballar diumenge?</i> ?	48
119. ¿ <i>Ahí</i> és valencià?	49
120. ¿ <i>Arrere</i> és sinònim d' <i>enrere</i> i d' <i>endarrere</i> ?	49
121. ¿Quina és la diferència entre <i>avant</i> i <i>davant</i> ?	49
122. ¿Com puc diferenciar <i>baix</i> i <i>davall</i> ?	49
123. ¿Què vol dir l'expressió <i>enlaire</i> ?	50

124. ¿Són sinònims <i>prop</i> i <i>a prop</i> ?	50
125. ¿ <i>On</i> i <i>a on</i> són sinònims?	50
126. ¿Com puc traduir la frase: <i>Hace alrededor de cuatro horas que está reunido</i> ?	50
127. ¿Quins són els sinònims de <i>pertot arreu</i> / <i>per tot arreu</i> ?	51
128. ¿Quina és la diferència entre <i>abans</i> i <i>adés</i> ?	51
129. ¿Què vol dir <i>ahora</i> ?	51
130. ¿ <i>Hui</i> porta accent?	51
131. ¿Com puc diferenciar <i>mentrestant</i> de <i>mentre</i> ?	51
132. ¿És <i>quan</i> o <i>quand</i> ?	52
133. ¿Quines són les formes sinònimes d' <i>almenys</i> ?	52
134. ¿Quan usarem <i>gens</i> , <i>cap</i> i <i>res</i> ?	52
135. ¿ <i>Solament</i> té sinònims?	53
136. ¿En cas que hagen de combinar-se dos o més adverbis formats amb el sufix -ment, es mantenen invariables amb esta terminació?	53
137. ¿Quina diferència hi ha entre <i>com</i> i <i>com a</i> ?	54
138. ¿El sinònim de <i>de pressa</i> és <i>corrents</i> o <i>corrent</i> ?	54
139. ¿Com hem de dir: <i>Has quedat mal</i> o <i>Has quedat malament</i> ?	54
140. ¿El sinònim de <i>dempeus</i> és <i>de peu</i> ?	54
141. ¿És <i>sens dubte</i> o <i>sense dubte</i> ?	55
142. ¿El sinònim de <i>tal volta</i> o <i>tal vegada</i> és <i>potser</i> o <i>pot ser</i> ?	55
143. ¿Davant de topònims, quina preposició hem d'utilitzar <i>a</i> o <i>en</i> ?	55
144. ¿La data en valencià manté la preposició <i>a</i> ?	55
145. ¿Encara que col·loquialment usem la preposició <i>a</i> davant de complement directe, en porta o no?	55
146. ¿Com hem d'escriure: <i>Confiaven en tornar prompte</i> o <i>Confiaven a tornar prompte</i> ?	56
147. ¿Quan volem referir-nos a les parts del dia, usarem la mateixa preposició que en castellà, per exemple: <i>Pel matí, no em parles</i> ?	56
148. ¿Davant dels noms dels mesos i de les festes, quina preposició s'usa?	56
149. ¿Davant de la conjunció <i>que</i> , cauen les preposicions o es mantenen com en alguns casos fa el castellà?	56
150. ¿Les preposicions <i>cap a</i> i <i>fins a</i> perden la <i>a</i> en alguns casos, quins són?	57
151. ¿La doble preposició <i>des de</i> perd la segona preposició davant de la conjunció <i>que</i> ?	57
152. ¿La conjunció <i>i</i> es manté inalterable encara que precedisca una paraula començada per la vocal <i>i</i> ?	57
153. ¿La conjunció <i>o</i> també es manté inalterable, encara que precedisca una paraula començada per <i>o</i> ?	58
154. ¿Quina diferència hi ha entre <i>no obstant</i> i <i>no obstant això</i> ?	58

155. ¿El <i>pues</i> castellà equival al <i>doncs</i> ?	58
156. ¿ <i>Per què</i> i <i>perquè</i> signifiquen el mateix?	58
157. ¿Els <i>que</i> interrogatius i admiratius porten accent?	59
158. ¿Com puc saber quan he d'usar <i>si no</i> i quan <i>sinó</i> ?	59
159. ¿Quina diferència hi ha entre <i>així que</i> i <i>així és que</i> ?	59
160. ¿Hi ha un sinònim de <i>fins i tot</i> ?	60
161. ¿ <i>Almenys</i> és sinònim de <i>menys</i> ?	60
162. ¿El sinònim d' <i>adreça postal</i> és <i>direcció</i> ?	60
163. ¿Quina diferència hi ha entre <i>data</i> i <i>dada</i> ?	60
164. ¿En lloc de <i>segur</i> he de dir <i>assegurança</i> ?	61
165. ¿Jo estudie una <i>cursa</i> o una <i>carrera</i> ?	61
166. ¿Quina diferència hi ha entre <i>confús</i> i <i>confós</i> ?	61
167. ¿És el mateix <i>afamat</i> que <i>famós</i> ?	61
168. ¿Es diu <i>el borrador</i> del projecte o l' <i>esborrador</i> ?	62
169. ¿Les persones estan <i>becades</i> ?	62
170. ¿Es diu <i>bossa</i> d'estudis o <i>borsa</i> d'estudis?	62
171. ¿És <i>cridar</i> o <i>tocar</i> per telèfon?	62
172. ¿Quina diferència hi ha entre <i>comptar</i> i <i>contar</i> ?	62
173. ¿El cognom és <i>Sanchis</i> o <i>Sanchís</i> ?	63
174. ¿Com es diu en valencià <i>mogolló</i> ?	63
175. ¿Quan usarem <i>nombre</i> i <i>número</i> ?	63
176. ¿ <i>Pedaç</i> o <i>pegat</i> ?	64
177. ¿Podria aconseguir una relació de castellanismes amb la forma corresponent valenciana?	64
178. ¿Podria tindre una relació de frases fetes molt comunes en llenguatge administratiu amb la seua equivalent valenciana?	65
179. ¿Quins són els verbs que usem malament o que presenten diferències respecte del castellà?	68

.....

1. ¿Què convé saber de l'alfabet valencià?

a) Cal parar atenció a la pronunciació d'algunes lletres, com per exemple: la ce (c), la hac (h), la ve (v), la ve doble (w), la ics o la xeix (x), la i grega (y) i la zeta (z).

b) Quant als dígrafs i les lletres compostes i modificades, les que presenten alguna dificultat en la pronúncia són:

la ge u (gu), la cu u (qu), la i ge (ig), la te ics (tx), la ela geminada (l·l), la ena i grega (ny), la essa doble (ss), la te zeta (tz), la ce hac (ch) i la ce trencada (ç).

2. ¿Què cal saber per a separar sil·làbicament les paraules?

a) S'han de separar els dígrafs o les lletres compostes següents?:

rr	car-rer	ss	pas-sar	l·l	col-legi	tj	jut-jat
tg	met-ge	tx	cot-xe	tl	vet-lar	tl	but-lle-tí
tm	set-ma-na	tn	cot-na	tz	tret-ze	mm	im-mò-bil
nn	an-nex	ix	coi-xí				

b) No s'han de separar les lletres següents:

gu	guer-ra	qu	qua-ran-ta	ll	pa-llas-sos
ny	pe-nyal	ig	ba-teig		

c) S'han de separar els elements que integren una paraula composta:

ad -herir	ben -estar	des -encertat	in -experiència
mil -homes	vos -altres	nos -altres	

d) No s'ha de deixar cap lletra sola a final o a començament de ratlla:

l'a -juntament	histò- ria	apre -ciació	d'a -metlers
-----------------------	-------------------	---------------------	---------------------

3. ¿Quines vocals formen diftong?

• Cal recordar que **ua**, **üe**, **üi** i **uo** formen diftong, per tant farem:

qua-tre, guany	qües-tió, un-güent	lingüístic, obliquïtat
quo-ta, quò-rum		

- I que també formen diftong:

ai	mai	au	cau-ré
ei	rei-na	eu	he-reu
ii	no-vii (o nóvio)	ui	cui-na
oi	he-roi	ou	cou-re
iu	viu-re	uu	duu (o du)

- Per tant, **ia**, **ie**, **io** no formen diftong: Va-lèn-ci-**a**, sè-ri-**es**, qües-ti-**ó**.

4. ¿Hi ha paraules en valencià que contenen vocals diferents a les corresponents castellanes?

Sí, ací en tens una mostra:

<i>i</i>				<i>a / e</i>	
ciment	infermeria	ambaixada	avaria	estendard	rancor
contenedor	línia	arravatar	ebenista	esternudar	resplendor
contemporani	mantenedor	assassí	efeminat	javelina	revenge
desimbolt	nucli	assemblea	encertar	malenconia	sanefa
diabetis	ordinador	avaluar	enyorar	meravella	sergent
eclipsi	sobirania	avantatjar	estella	ràfega	vernís

Paraules amb **o**

atordir, avorrir-se, brúixola, capítol, cartolina, cobrir, complir, conservadorisme, cònsol,

embotir, escodrinyar, escrúpol, governatiu,

joventut, ordir, rètol, títol, obrir, calorós, robí, sorgir

Paraules amb **u**

ateneu, bufetada, butlletí, cacau, camafeu, correu, escullera, estiu,

europeu, fetus, sufoc, suport, focus,

trofeu, turmell, subornar, ritu,

5. ¿Com puc saber quan he d'escriure **j**, **g**, **tg** o **tj**?

La **tg** i la **tj** només poden presentar-se entre vocals. S'escriu **j** o **tj** davant de les vocals **a**, **o**, **u**, i **g** o **tg** davant de les vocals **e**, **i**.

Exemples: *menjar, manjador, mengem, mengívol*
desitjar, desitjàvem, desitgem, desitgeu

Són excepcions: *objecte, projecte, subjecte*.

6. ¿Com puc saber quan he d'escriure la **tx** i la **ig**?

A final de paraula darrere de vocal s'escriu **tx** si els derivats s'escriuen amb tx, i **ig** si els derivats s'escriuen amb j/g o tg/tj.

Exemples: *despatx, despatxar, despatxos*
vaig, vaja, vages
roig, roja, rojos, rogenic
rebuig, rebutjar, rebutgem
assaig, assajar, assagem

7. ¿Q (cu) i QU (cu u)?

S'escriu **q** davant de la vocal **u** quan forma diftong amb la vocal que la segueix: *conseqüència, quadre, quotidià*.

Es representa amb **qu** davant de les vocals **e, i**: *enquesta, enquitranar, quimera*.

8. Esquema per a poder diferenciar la **s** i la **ss**

- La grafia **s** s'escriu a principi de paraula: *senyor, salut, suc*.
- A final de paraula: *cas, autobús*.
- Entre consonant i vocal o vocal i consonant: *ansa, cansament, aspecte, estranger*.
- Els participis que porten essa en el femení s'escriuen amb una sola essa: *admesa, conclosa, difosa, permessa, atesa*.
- Molts adjectius femenins: *burgesa, ansiosa, dubtosa, agradosa, esponjosa, adversa, graciosa, preciosa, meravellosa*.
- En cultismes acabats en **-asi, -esi, -isi, -osi**: *oasi, tesi, crisi, òsmosi*.
- Després de molts prefixos: *altisonant, ambisexual, antisocial, autoservici, bisexual, contrasenya, fotosíntesi, hidrosoluble, homosexual, monosíl·lab, psicossomàtic, sobresalt, semisalvatge, sotasignat, suprasensible, ultrasò, unisex*.

S'escriu amb **ss** :

- Els femenins acabats amb **-essa**: *alcaldessa, metgessa, jutgessa*, però *princesa* i *marquesa*.
- Els compostos de **-gressor, -gressió, -missor, -missió, -pressor, -pressió**: *agressor, transmissió, repressió*.
- Els superlatius en **-íssim**: *grandíssim, finíssim, amabilíssim*.
- **Prefixos** acabats en **-s** units a paraules començades amb **s**: *transsexual, transsaharià*.
- Algunes paraules comunes que comencen per **a**:

<i>assabentar</i>	<i>assassí</i>	<i>assumpte</i>	<i>assemblea</i>
<i>assajar</i>	<i>assedegat</i>	<i>assegurar</i>	<i>assentar (el cap)</i>
<i>assaborir</i>	<i>assenyalar</i>	<i>asserenar</i>	<i>assessorar</i>
<i>asseure</i>	<i>assignar</i>	<i>assimilar</i>	<i>assistència</i>
<i>associació</i>	<i>assolar</i>	<i>assolellat</i>	<i>assortir</i>
<i>assossegar</i>	<i>assotar</i>	<i>assumir</i>	

9. La **c** i la **ç**. ¿Si una paraula acaba amb **ç**, les derivades també la mantenen?

S'escriu **c** davant de les vocals **e, i**: *felices, felicitat, convéncer, convenciment*.

S'escriu **ç** a final de paraula i davant de les vocals **a, o, u**: *feliç, feliços*.

També escrivim **ç** en els sufixos **-ança** i **-ença**: *assegurança, naixença*. Però les derivades s'escriuran de la manera següent: *assegurances, naixences*.

10. ¿Quines són les paraules d'ús corrent que porten **tz**?

Ací en tens una mostra: *agutzil, assutzena, atzar, atzenetí, atzucac, botzina, gatzoneta, guitza, horitzó, laspislàtzuli, llàtzer, magatzem, metzina*.

I, a més, els verbs formats amb el sufix **-itzar** i els derivats **-itzador, -ització, -itzable**: *aguditzar, caracteritzar, formalitzar, popularitzar, modernitzar, actualitzar, contextualitzar, sincronitzar, sistematitzar, minimitzar*.

11. ¿Quins són els numerals que porten **tz**?

Ací els tens: *dotze, tretze, setze*.

12. ¿Com puc saber quan escriure **b** i quan **p**?

S'escriu **p** o **b** segons la grafia que presenten els derivats: *calb, calbesa; destorb, destorbar; àrab, arabesc; camp, camperol; llamp, llampec*.

A principi de paraula escrivim amb **b** les paraules: **absent** (i derivats), **abstenir-se**, **obstacle**, **substantiu** (i derivats), **cabdal**, **cabdell** i **cabdill**.

En posició medial fem: *egipci, hipnòtic, repte, cobdícia, dissabte, dubte i sobte*.

13. ¿Cal diferenciar la **b** i **v**?

En la pronúncia hi ha una certa llicència, però en l'escriptura escriurem atenent a l'esquema següent:

Amb **b**:

- Darrere de **m**: *ambient, embotit, símbol, tomba*.

Excepcions: *circumval·lació, tramvia, triumvir*.

- Alternant amb **p** en paraules de la mateixa família: *cabut (cap), lloba (llop), saber (sap), rebut (rep)*.

Amb **v**:

- Darrere de **n**: *canviar, convenir, convertir, invent*.
- Alternant amb **u**: *blava (blau), escriviu (escriure), tova (tou)*.

14. ¿En verbs de la primera conjugació, l'imperfet d'indicatiu s'escriu sempre amb **v**?

Sí, comprova-ho: *anava, cantaves, mirava, miràvem, compràveu, estudiaven*.

15. ¿La **b** i la **v** coincidixen en valencià i en castella?

Casos en què no coincidixen:

S'escriuen amb v			S'escriuen amb b	
advocat	canvi	Esteve	Àlaba	comboi
alcova	caravel·la	esvelt	baf	corb
almívar	cascavell	fava	baró	corba
anvers	cavalcar	gavardina	basc	desimbolt
arravatar	cavall	govern	bena	mòbil
avall	Còrdova	javelina	berruga	oblidar
avet	covard	llavi	berbena (planta)	rebotar
avi	endívia	núvol	biga	riba
avorrir	investir	pavelló	Biscaia	saba
avortar	espavilar	savi	bolcar	trobador
bava	escovilló	taverna	calb	trobar

Para atenció també als parells de paraules següents:

vena / vena vall / ball votar / botar prova / probable

vaga / бага veure / beure basta / vasta

16. ¿La **h** sempre és muda, és a dir, que no es pronuncia?

La **h** és muda, en general, però no sempre és així, es pronuncia aspirada:

- En algunes onomatopeies: *¡ha!, ¡ha!, ¡ehem!*
- En els mots estrangers sense adaptar: *Hannover, holding, hippy...*
- En canvi, és muda en els mots estrangers adaptats: *handbol, handicap, hoquei*, etc.
- S'escriuen amb **h** intercalada: *adherir, alcohol, anhel, anhídrid, cohesió, vehicle, exhalar, exhaurir, prohibir, subhasta*.

Fixa't, a més, amb esta relació de paraules:

Amb h		Sense h	
harmonia	harmòni u m	orfe	orxata
harmònic	hexàgon	truà	cacauet
heptàgon	hissar	coet	

17. ¿Davant de **p**, **b** i **m** escriurem amb **m**?

Sí, ací tens un esquema:

Escrivim **m**:

- Davant de **p**, **b**: *campió, cambrer, omplir, embastar, irrompre*.

Atenció amb els prefixos:

- Davant de **m**: *immoral, immens, Immaculada, immerescut, immòbil, immunitat, commoure, emmidonar, immediar, immigració*.

Excepte: *benmerescut, benparlat, enmig, granment*, etc.

18. ¿Davant de **f** escriurem amb **m**?

- Davant de **f** escriurem **m** en els casos següents: *amfiteatre, àmfora, circumferència, nimfa, triomf*.

19. ¿Quan escriurem amb **n**?

- Davant de **v**: *canvi, enveja, enverinar, convit, investir, minvar, recanvi*.

Excepte: *tramvia i triumvirat*.

- A més, **para atenció** a les paraules següents:

Anna	annals	bienni	trienni	decenni
perenne	annex	innat	connexió	ennegrir
ennuvolar	innocent	innecessari	innocu	somriure
somni	premsa	comte	conte	compte
empremta	impremta	somnàmbul	circumstància	circumloqui
xamfrà	trionf	Samsó		

20. ¿Quines són les paraules més comunes que porten *mp*?

Les següents (recorda que la **p** és muda): *assumpció, atemptar, assumpte, comptar, exempció, peremptori, prompte, presumpte, redemptor, símptoma, sumptuós, temps, irredempt, llamp, temptar, timpà, presumció, etc.*

21. ¿En posició final, quan escrivim *t* o *d*?

En paraules agudes o en les planes precedides de vocal, s'escriu **t** o **d** segons la grafia que presenten els derivats:

rotund	rotunditat	verd	verdós
àlgid	algidesa	estúpid	estupidesa
asfalt	asfaltar	fort	fortalesa
crèdit	creditor	congènit	congènita

A més, fixa't amb les paraules següents: *addicte, addició* (acció d'afegir), *àcid, fluid, fred, retrògrad, sud, gratitud, quietud, sol·licitud, magnitud.*

22. ¿Com s'escriu la ele geminada (l·l) i quan? ¿Hi ha unes possibles llistes de paraules?

La ele geminada s'escriu en l'ordinador de la manera següent: majúscula+3.

S'escriuen amb **l·l**:

a) Els mots començats amb els prefixos següents:

al·l-: *al·legar, al·legoria, al·leluia, al·lèrgia, al·licient, al·literació, al·lòcton, al·locució, al·logen, al·lucinar, al·ludir, al·luvió.*

col·l-: *col·laborar, col·lació, col·lagen, col·lapsar, col·lateral, col·lecció, col·lecta, col·lectiu, col·lega, col·legi, col·legiata, col·legir, col·lidir, col·liri, col·lisió, col·litigant, col·locar, col·loïdal, col·loqui.*

gal·l-: *gal·lés, gal·li, Gàl·lia, gal·licisme, gal·loromà.*

il·l-: *il·lació, il·legal, il·legítim, il·lés, il·lícit, il·licità, il·limitat, il·localitzable, il·lògic, il·luminar, il·lús, il·lusió, il·lustració, il·lustre.*

mil·l-: *mil·lenari, mil·lenni, mil·lèsim, mil·libar, mil·ligram, mil·lilitre, mil·límetre.*

sil·l-: *síl·laba, sil·logisme.*

b) Les paraules acabades en:

-el·la: *aquarel·la, bagatel·la, caravel·la, cel·la, Compostel·la, damisel·la, franel·la, legionel·la, Marcel·la, mortadel·la, novel·la, ombrel·la, parcel·la, passarel·la, pastorel·la, salmonel·la, tarantel·la, varicel·la, vitel·la, xinell·la.*

-il·la: *armil·la, camamil·la, Camil·la, Ciril·la, clorofil·la, goril·la, postil·la, Priscil·la, pupil·la, sibil·la, til·la, tranquil·la, vil·la.*

-il·lar: *bacil·lar, capil·lar, cavil·lar, destil·lar, fibril·lar, instil·lar, oscil·lar, papil·lar, pistil·lar, postil·lar, pupil·lar, sigil·lar, titil·lar, vacil·lar.*

c) Les paraules cultes emparentades amb paraules populars que duen **ll**:

al·liaci - all

cancel·lar - cancell

coral·lí - corall

flagel·lar - flagell

mal·leable - mall

metà·lic - metall

sigil·lografia - segell

ampul·lós - ampolla

capil·lar - cabell

crystal·lí - cristall

gal·linaci - gallina

mamil·la - mamella

mol·lície - moll

axil·la - aixella

cerebel·lós - cervell

fal·lible - falla

lul·lià - Llull

maxil·lar - maixella

pel·lícula - pell

d) Altres paraules com:

- acaramel·lar, anul·lar, apel·lar, Apel·les, apol·lo, Aquil·les, argil·lita, Avel·lí.
- bèl·lic, Brussel·les, buguenvíl·lia.
- cal·ligrafia, caramel·litzar, cel·lo, cèl·lula, cel·lulosa, circumval·lació, compel·lir, constel·lació, corol·la.
- el·lipse, el·lipsi, encaramel·lar, estel·lar, excel·lent, expel·lir.
- fal·laç, fal·lera, fal·lus, fel·lació, fil·loxera.
- hel·lenisme.
- idil·li, imbecil·litat, impel·lir, instal·lar, intel·ligent, interpel·lar.
- libèl·lula, lil·liputenc.
- mal·lèol, maquiavèl·lic, medul·la, metà·lic, miscel·lània, mol·lusc.
- nul·la, nul·litat.
- pal·ladi, pal·li, pal·liar, pà·lid, paral·lel, pel·lagra, pel·lícula, penicil·lina, pol·len, pol·luir, propel·lir, protocol·lari, pul·lular, pusil·lànim, putxinel·la.

- ral·li, rebel·lia, repel·lir, rul·lo.
- Sal·lustia, satèl·lit, Sil·la (l'emperador), síl·laba, sol·licitar.
- taral·lejar, tel·luri, Tul·li, tranquil·litat.
- vel·leïtat, violoncel·lista.
- xarel·lo.

23. ¿Entre vocals s'escriu sempre la doble rr?

La **rr** s'escriu entre vocals: *esborrar, esquerre, torró*.

Però s'escriu **r** entre vocals en els casos següents:

- Darrere dels prefixos **a, anti, auto, bi, contra, e, estereo, extra, foto, infra, micro, mono, multi, neo, neuro, orto, pre, pseudo, quadri, radio, semi, supra, tele, termo, tri, vice**: *arítmia, antiràbic, autoretrat, birectangle, contrarestar, eradicar, estereoradiant, extraradi, fotoresistència, infraroig, microrceptor, monorefringent, multiracial, neorealisme, neuroenitis, ortoròmbic, preromà, pseudoràbia, quadrireactor, radioreceptor, semiregular, suprarenal, teleradiografia, termoresistent, trireactor, vicereactor*.
- **l** en les paraules compostes separades amb guionet: *barba-ros, cua-roja, Malva-rosa, penja-robres*.

24. ¿Les paraules agudes són igual en castellà que en valencià?

No. En valencià accentuarem les paraules **agudes** que acaben en **a, e, i, o, u / as, es, is, os, us / en, in**.

Ex.: *allí, espés, comprén, Berlín*.

ATENCIÓ: Les paraules agudes acabades en diftong no s'accentuen: *desmai, aneu, dormiu, compreu, feu, mireu, etc.*

OBSERVA, a més, que en valencià són **agudes**:

avar	cautxú	ciclop	elit	esperit	fluor
futbol	handbol	handicap	heroi	humit	joquei
misanthrop	oboé	oceà	però	perit/pèrit	policrom
poliglot	quilogram	sinó	timpà	tiquet	voleibol
xassís	xiclet	xofer/xòfer	iber	pivot	soviet
zenit	filantrop				

25. ¿Hem d'accentuar les paraules planes que no acaben en a, e, i, o, u / as, es, is, os, us / en, in.

Sí, per exemple: *cànter, núvol, fàcil, àpat*.

Però **ATENCIÓ**: Per la mateixa raó, s'accentuen les planes que acaben en diftong: *cantàveu, havíeu, estudiàveu*, etc.

La **ia, ie, io** no formen diftong: *Ma-ri-a, pe-tu-làn-ci-a, Va-lèn-c-ia, sè-ri-es, qües-ti-ó, as-so-ci-a-ci-ó*.

Són **planes en valencià**:

acre	adequa	alvèol	amoníac	austríac	tèxtil
conclave	conéixer	créixer	demoníac	etíop	intèrfon
lígur	medul·la	meréixer	míssil	omòplat	paréixer
polièster	prènsil	repòrter	rèptil	saxòfon	témer
termòstat	tòrcer	torticoli	véncer	vertigen	zodiàc
acne					

26. ¿Accentuarem totes les paraules esdrúixoles?

Sí, les esdrúixoles s'accentuen totes: *gràfica, pública, estratègia*.

ATENCIÓ: L'adverbi acabat en **-ment** no compta a efectes del còmput sil·làbic.
Ex.: *diàriament, fàcilment, compulsivament*.

Són **esdrúixoles** en valencià:

aurèola	diòptria	dòmino/dominó	període	línier
olimpíada				

27. ¿Què podríem tindre present a l'hora d'utilitzar l'accent obert o tancat?

RECORDA que:

La **a**, quan s'accentua, és sempre oberta (*valencià*); la **i** i la **u**, sempre tancades (*matí, públic*), i la **e** i la **o** dependrà si son obertes o tancades (*pòlissa, pólvora, fórmula, còpia, estómac, església, Dénia, tècnic, insolència, apetència*).

Davant de síl·laba acabada en **i, u**, les vocals **e, o** tòniques són generalment obertes, com també davant de **r o l**: *ferro, terra, tècnica, fèmur*.

Excepcions: *església, Dénia, fórmula*.

28. ¿Quines són les paraules més comunes amb accent diacrític o diferencial?

Este accent s'usa per a distingir paraules que s'escriuen igual i tenen significats diferents.

Ací tens la relació:

<i>bé, bé</i> (ex.: està molt bé)	<i>bóta, bótes</i> (recipient)
<i>cós, cóssos</i> (competició)	<i>Déu, déus, adéu, semidéu</i> (divinitat)
<i>dóna, dones</i> (verb donar)	<i>és</i> (verb ser)
<i>féu</i> (va fer); <i>reféu</i> ; <i>desféu</i>	<i>fóra</i> (verb ser)
<i>jóc, jócs</i> (lloc per a dormir)	<i>mà</i> (part terminal del braç)
<i>més</i> (quantitatiu)	<i>mèu, mèus</i> (veu del gat)
<i>mòlt, molta, molts, moltes</i> (verb moldre)	<i>món</i> (la Terra); <i>rodamón</i>
<i>móra, móres</i> (fruit)	<i>nét/s, néta/nétes, besnét, rebesnét</i>
(parentiu)	
<i>ós/óssos, óssa/ósses</i> (animal)	<i>pèl, pèls; repèl; contrapèl</i> (part del cos)
<i>què</i> (relatiu o interrogatiu)	<i>rés</i> (oració)
<i>sé</i> (verb saber)	<i>sèu, sèus</i> (greix)
<i>sí, sís</i> (afirmatiu)	<i>sóc</i> (verb ser)
<i>sòl, sòls; subsòl</i> (terra)	<i>són</i> (verb ser)
<i>té</i> (verb tindre)	<i>ús</i> (ex.: Llei d'Ús)
<i>véns, vénen</i> (verb venir o vindre)	<i>vós</i> (tractament)

29. ¿Per què les paraules *qüestió, ambigüitat, aigües, aqüeducte, següent* porten dièresi?

Per a indicar que la **u** dels grups **gue, gui, que, qui** es pronuncia.

30. ¿Per què les paraules *roïna (ro-i-na), veïna, Suïssa, taüt, heroïna, oïm, diürn, Raül, fluïdesa* porten dièresi?

Per a indicar que la **i** i la **u** no formen diftong amb la vocal anterior, és a dir desfem el diftong.

31. ¿Una paraula pot dur accent i dièresi en distintes vocals?

Sí, per exemple: *conseqüència, traïció, pingüí.*

ATENCIÓ: Si la **i** o la **u** poden dur accent gràfic atenent les regles d'accentuació, col·locarem l'accent i no la dièresi. Ex.: *veí*, però *veïna*; *Lluís*, però *Lluïsa*.

32. ¿Per què *traduir* no porta dièresi si pronunciem desfent el diftong?

Perquè els verbs de la tercera conjugació (-ir) el radical dels quals acaba en **-u** (*traduir, instruir, etc.*), unes persones porten accent i altres, dièresi, segons les regles d'ortografia.

Ex.: *traduït, traduïa, traduïes, però traduïem, traduïeu.*

Recorda: infinitiu, gerundi, futur i condicional **no porten dièresi**.

Ex.: *traduir, traduint, traduiré, traduiria.*

33. ¿Els compostos i paraula començada en *i* o *u* porten dièresi?

Els compostos de **anti-**, **co-**, **semi-**, **re-**, **contra-** i similars no en porten. Atenció *reüll* porta dièresi perquè no es considera un compost.

Ex.: *antiimperialista, contraindicació, reimpressió.*

Els sufixos **-isme**, **-ista** no porten dièresi.

Ex.: *egoïsta, egoïsme.*

Excepcions: *proïsme* o *lluïisme*.

34. ¿Per a separar verbs i pronoms febles utilitzem el guió o l'apòstrof?

Si els verbs acaben en diftong, en consonant o fem una combinació de pronoms, usarem el guió de separació de paraules.

Ex.: *escriu-li, mirar-la, dóna-me'n; inclou-lo.*

Darrere de verb acabat en vocal usem l'apòstrof:

Ex.: *prendre't, agarra'l, vendre'ls, etc.*

35. ¿Quins són els numerals cardinals que porten guió?

Els numerals compostos, és a dir, per a unir les desenes i les unitats i les unitats i les centenes (regla del **D-U-C**).

Ex.: *vint-i-cinc; trenta-quatre; cinc-cents, dos-cents.*

36. ¿La combinació dels punts cardinals porta guió?

Sí, per ex.: *nord-est, sud-est.*

I també en porten els compostos en què figure el nom d'un punt cardenal: *sud-africà, nord-america.*

37. ¿Per a què és útil recordar la regla de XeReSa?

Doncs per a saber les paraules compostes que porten guió.

El segon element ha de començar amb **x-**, **r-**, **s-** (xe-re-sa) i el primer ha d'acabar amb vocal.

Ex.: *barba-roig, busca-raons, costa-riqueny, soca-rel; penya-segat, barba-serrat, gira-sol; para-xocs, cara-xuclat.*

38. ¿Per què «infrarojos» o «suprarenal» no porten guió?

Perquè no són paraules compostes, com per exemple: *gira-sol*, sinó que són prefixos (*infra, supra*).

39. ¿Hi ha alguns casos més de paraules que porten guió?

Sí, els compostos repetitius i expressius.

Ex.: *tic-tac, xano-xano, xup-xup, ziga-zaga, ping-pong.*

Per ajudar la lectura adequada.

Ex.: *cul-de-sac, plats-i-olles.*

Quan el primer element siga un mot que du accent gràfic.

Ex.: *més-dient, pèl-blanc.*

En els compostos.

Ex.: *después-ahir, después-anit, abans-d'ahir.*

En els estrangerismes no assimilats.

Ex.: *best-seller, fox-terrier, gin-tonic, jet-set, music-hall, strip-tease.*

40. ¿Els articles *el* i *la* i la preposició *de* s'apostrofen davant de vocal o h?

Sí, en casos com: *l'invent, l'home, l'ull, l'orella, d'estiu.*

No s'apostrofen quan la paraula següent comença amb una **i**, **u** no vocàliques.

Ex.: *El iode, de ioga, el iogurt; la hiena.*

L'article **la** i la preposició **de** no s'apostrofen:

en casos de confusió: *la ira, la host.*

en la paraula **una** quan vol dir hora: *la una del migdia.*

en el nom de les lletres: *la a; açò està ple de esses.*

quan la paraula comença amb el prefix **a** amb valor negatiu: *la asimetria.*

41. ¿Com és *l'unitat* o *la unitat*, *l'hipoteca* o *la hipoteca*?

L'article femení **la** no s'apostrofa si la paraula següent comença amb una **i, u** àtones (no recau la força de la veu).

Ex.: *la humitat, la universitat, la il·lusió, la unitat, la hipoteca.*

L'article femení **la** s'apostrofa si la paraula següent comença amb una **i, u** tòniques o fortes (recau la força de la veu).

Ex.: *l'uncla, l'illa*

42. ¿Els estrangerismes s'apostrofen?

Les paraules estrangeres que presenten **h aspirada** perden este so quan s'adapten i, per tant, l'article i la preposició segueixen les normes generals d'apostrofació.

Ex.: *l'handbol, l'hoquei.*

Per saber si una paraula estrangera està adaptada o no, cal consultar els diccionaris. Si no està adaptada, és un estrangerisme i s'haurà d'escriure en cursiva (control+k).

Ex.: *thriller, best seller.*

43. ¿Cal apostrofar davant de les sigles?

Davant de les sigles alfabètiques, és a dir, les que es lletregen, farem el següent:

Ex.: *la UGT, el KGB.*

Davant de les sigles sil·làbiques, és a dir, les que es pronuncien com qualsevol altra paraula, apostrofarem segons les normes generals d'apostrofació.

Ex.: *l'ONU, la UNESCO.*

44. ¿Cal apostrofar davant de les xifres?

S'apostrofen l'article i la preposició davant de les xifres romanes i àrabis si quan s'escriuen amb caràcters alfabètics s'apostrofen.

Ex.: *l'1, l'11, d'1.000.000 de persones.*

45. ¿Quines són les contraccions més comunes en valencià?

Els articles **el** i **els** es contrauen amb les preposicions **a**, **de** i **per**. Les contraccions resultants són **al**, **als**; **del**, **dels**; **pel**, **pels**.

Ex.: <i>Porta-ho al despatx</i>	<i>Telefona als amics</i>
<i>La casa del metge</i>	<i>La casa dels metges</i>
<i>M'ho digué pel carrer</i>	<i>Va pels marges</i>

46. ¿Com s'escriu a l'estanc o al estanc?

Quan l'article s'apostrofa no es fa la contracció.

Ex.: *Dis-ho a l'orella*
Vaig a l'estanc
Va per l'altre cantó

47. ¿Fem la contracció davant d'una paraula que comence en cursiva o entre cometes?

Les paraules en redona, cursiva, negreta i entre cometes segueixen les normes d'apostrofació, però no es fa la contracció de la preposició i l'article si este forma part de l'expressió escrita en redona, cursiva, negreta o entre cometes.

Ex.: He enviat una reclamació a *El País*; és l'autor d'*El nom de la rosa*;
M'he comprat un llibre d'El Corte Inglés; anirem a El Racó de l'Olla.

48. ¿Se suprimeix l'article davant del nom dels dies de la setmana?

Sí. Davant del nom dels dies de la setmana, quan es fa referència al dia al·ludit immediatament anterior o posterior respecte al moment en què s'enuncia.

Ex.: *El teu amic vindrà dijous, i diumenge anirem a veure'l.*
Dimarts passat hi va haver vaga.
Ens vorem dimecres en la tertúlia.

L'article davant dels dies de la setmana indica periodicitat

Els divendres de vesprada no treballem.
Els dilluns i els dijous faig natació.

49. ¿Hem de mantindre l'article davant d'un infinitiu com fa el castellà?

No. Davant dels infinitius amb valor verbal hem de llevar l'article.

Ex.: *Plorar no et servirà de res.*
Conéixer la teua parella ha estat fonamental.
Riure és ben bo per a la salut.

Però hi ha infinitius que els utilitzem substantivats i admetem l'ús de l'article: *el berenar, el beure, el deure, el dinar, el dormir, l'entendre, el menjar, el parlar, el riure*, etc.

50. ¿Davant de la conjunció *que* s'admet l'article?

No. **El que** (i femení i plurals) és correcte quan és relatiu, sinònim **d'allò que**:
El que vull és açò.

Però frases com: *El que anem a veure'l no...; el que em comentes açò...* són incorrectes, una possible correcció seria:

Ex.: *Que anem a veure'l no vol dir res. El fet que anem a veure'l...*
Que em comentes açò em fa llàstima, de veres.
El fet que em comentes açò em fa llàstima, de veres.

51. ¿Com podem substituir l'article neutre d'algunes locucions castellanes d'ús freqüent per les corresponents valencianes?

Mira com ho fem:

Lo important és...

Ja saps *lo bo* que és.

Sempre diu *lo mateix*.

Tot *lo meu* és teu.

Lo cert és que...

¡Amb *lo bé* que estàvem!

A *lo millor* va.

Lo més tard que arribaré...

Joestic d'acord, *per lo tant*...

Faré tot *lo possible* per tu.

No m'agrada *lo més mínim*.

En lo referent a açò...

Dóna *lo mateix*.

Treballa *a lo loco*.

Fes-ho, de *lo contrari*...

El fet important, el que importa, etc.

Ja saps com és de bo.

... el mateix, les mateixes coses...

Tot el que és meu, totes les meues coses són teues.

La veritat és que..., el fet cert és...

¡Tan bé que estàvem!

Potser va.

Com a molt arribaré...

... per tant, en conseqüència,

Faré tot el que puga, tots els possibles.

... gens ni miqueta.

Quant a, pel que fa a...

És igual, tant fa.

... a la babalà.

Fes-ho, sinó, altrament...

Per lo menos he anat.
Per lo pronte ja ho tinc.
Ho ha trencat *per lo sa*.
Per lo vist és sa casa.

Fes *lo demás* tu.

Almenys, si més no...
De moment...
... en sec.
Sembla que, pel que es veu, es veu que...
La resta, les altres coses, el que queda...

52. ¿Els femenins de *llop*, *psicòleg* i *jutge* són *llopa*, *psicòlega* i *jutja*?

No. Ací tens un esquema que t'ajudarà a formar els femenins.

1. En el cas de substantius acabats en **-t**, **-c**, **-p** i **-f**, canvien estes consonants per **-d**, **-g**, **-b** i **-v**, i afegixen una **-a** a la forma del masculí.

Ex.: *nebot* - *neboda* *amic* - *amiga*
 llop - *llopa* *serf* - *serva*

2. Els acabats en **-oleg** fan el femení en **-òloga**.

Ex.: *antropòleg* - *antropòloga* *arqueòleg* - *arqueòloga*
 psicòleg - *psicòloga* *filòleg* - *filòloga*

3. En certs casos especials, el femení es forma amb sufixos específics, com **-essa**, **-ina** o **iu**.

Ex.: *poeta* - *poetessa* *duc* - *duquessa*
 alcalde - *alcaldessa* *comte* - *comtessa*
 diable - *diablessa* *hoste* - *hostessa*
 jutge - *jutgessa* *metge* - *metgessa*
 sastre - *sastressa* *baró* - *baronessa*
 vampir - *vampiressa* *abat* - *abadessa*
 sacerdot - *sacerdotessa* *déu* - *deessa*
 ballarí - *ballarina* *heroi* - *heroïna*
 tsar - *tsarina* *actor* - *actriu*
 emperador - *emperadriu* *institutor* - *institutriu*
 príncep - *princesa* *marqués* - *marquesa*

4. Alguns substantius femenins tenen un radical completament diferent al del masculí corresponent.

Ex.: *ase* - *somera* *cavall* - *egua*
 gendre - *nora* *home* - *dona*
 marit - *muller* *oncle* - *tia*
 pare - *mare* *porc* - *truja*

53. ¿Com és el grip o la grip?

Com vulgues. Hi ha paraules que admeten tant el masculí com el femení:

un (o una) esfínx
contralt

llavavaixella
grip

vodka
mar

I moltes paraules acabades en **-or** admeten també els dos gèneres:

amor
color
dolor
fervor
honor
rigor
sopor

ardor
desamor
error
fragor
horror
rubor
temor

candor
desfavor
estupor
fulgor
humor
rumor
terror

clamor
deshonor
favor
furor
rancor
sabor
valor

54. ¿Jo dic **Encén la llum** i ma iaia **Encén el llum**? ¿Com és?

En alguns casos, el gènere actua com una característica distintiva semànticament, és a dir, que segons s'aplique a la paraula el gènere masculí o femení, esta té un significat o un altre. Exemple:

el son (acte de dormir)
la son (ganes de dormir)

el llum (instrument per a fer llum)
la llum (la claredat)

el vall (excavació longitudinal)
la vall (depressió geogràfica)

el fi (finalitat)
la fi (acabament)

l'ordre (*masc.* posar en marxa)
l'ordre (*fem.* manament)

el terra (sòl, paviment)
la terra (tots els altres sentits)

el paleta (mestre de cases)
la paleta (pala menuda)

55. ¿Hi ha diferència de gènere entre algunes paraules valencianes i castellanes?

Sí, ací tens una tria d'algunes més comunes.

Són masculines: *els afores, un avantatge, els bacteris, el carrer, el compte, el costum, el deute, el dot, el dubte, els espinacs, un escafandre, un estratagema, el front, un full, un interrogant, el llegum, el marge, el lleixiu, el pendent, el*

senyal, els tèrmits, el regle, un torticolí, etc.

Són femenines: *amargor, calor, claror, esplendor, olor, resplendor, suor, verdor, estrena, desfilada, disfressa...*

Una anàlisi, la psicoanàlisi, una àgape, una àncora, una au, una aroma...

La cercavila, la clímax, la dent, les hematies, la maratón, les postres, la resta, la síncope, la síndrome, la vodka, l'oïda...

56. ¿Per a fer el plural de plaça o de pluja, he de seguir les normes ortogràfiques?

Per descomptat. Ací tens unes normes que et poden ajudar.

Els mots que acaben en **-ga, -ca, -gua, -qua, -ça, -ja** i **-tja** fan el plural en **-gues, -ques, -gües, -ces, -ges** i **-tges** respectivament:

vaga, vagues
pasqua, pasqües

oca, oques
plaça, places

llengua, llengües
pluja, pluges

Recorda: ç i j davant de a, o, u
audaç, audaços
menjar, menjar

c i g davant de e, i
audàcia, audaces
menges, mengívol

57. ¿Quan es fa el plural en una esse i quan en dos esses?

Els substantius acabats en vocal tònica (forta) seguida de **-s** formen el plural afegint la terminació **-os** al singular. En el cas que es tracte d'una essa sorda, es dobla la **-s** final.

capatàs - capatassos
matalàs - matalassos

fracàs - fracassos
traspàs - traspassos

excés - excessos
progrés - progressos

interés - interessos
succés - successos

anís - anissos
granís - granissos

canyís - canyissos
pastís - pastissos

cos - cossos
terròs - terrossos

esbós - esbossos
tros - trossos

arcabús - arcabussos
embús - embussos

barnús - barnussos
pallús - pallussos

EXCEPCIONS:

<i>aiguarràs - aiguarrasos</i>	<i>as - asos</i>
<i>cas - casos</i>	<i>gas - gasos</i>
<i>gimnàs - gimnasos</i>	<i>mas - masos</i>
<i>ocàs - ocasos</i>	<i>pegàs - pegasos</i>
<i>vas - vasos</i>	<i>pagés - pagesos</i>
<i>palmarés - palmaresos</i>	<i>promés - promesos</i>
<i>rés -.resos (resar)</i>	

TOTS ELS GENTILICIS ACABATS EN *-S* S'ESCRIUEN AMB UNA ESSE (llevat de suïssos i russos)

<i>avís - avisos</i>	<i>compromís - compromisos</i>
<i>encís- encisos</i>	<i>matís - matisos</i>
<i>narcís - narcisos</i>	<i>país - països</i>
<i>paradís - paradisos</i>	<i>permís - permisos</i>
<i>tamís - tamisos</i>	<i>tornavís - tornavisos</i>
<i>avariciós - avariciosos</i>	<i>clos - closos</i>
<i>dos - dosos</i>	<i>espòs - esposos</i>
<i>gelós - gelosos</i>	<i>repòs - reposos</i>
<i>abús - abusos</i>	<i>autobús - autobusos</i>
<i>nus - nusos</i>	<i>obús - obusos</i>
<i>reclús - reclusos</i>	<i>refús - refusos</i> <i>ús - usos</i>

58. ¿Com fan el plural les paraules acabades en *-ç* i *-x*?

Les paraules o els mots o acabats en *-ç* i *-x*, com també alguns mots masculins en *-x* formen el plural afegint una *-s* al singular.

<i>la calç - les calçs</i>	<i>la falç - les falçs</i>
<i>l'esfinx - les esfinxs</i>	<i>l'hèlix - les hèlixs</i>
<i>l'índex - els índexs</i>	

59. ¿Com fan el plural els substantius acabats en *-sc*, *-st*, *-xt* i *-ig*?

Els substantius acabats en *-sc*, *-st*, *-xt* i *-ig* poden fer el plural amb les terminacions *-os* o *-s*.

<i>bosc - boscos o boscs</i>	<i>casç - cascos o cascs</i>
<i>gust - gustos o gusts</i>	<i>manifest - manifestos o manifests</i>
<i>text - textos o texts</i>	<i>pretext - pretextos o pretexts</i>

desig - desitjos o desigs faig - fajos o faigs

60. ¿Hi ha alguns substantius que siguen invariables?

Sí, et mostrem una llista.

*el cactus - els cactus
el pàncrees - els pàncrees*

*el llapis - els llapis
el tipus - els tipus*

*l'urbs - les urbs
la pols - les pols*

*la càries - les càries
la glotis - les glotis*

*el dilluns - els dilluns
el dimecres- els dimecres*

*el dimarts - els dimarts
el dijous - els dijous*

*el fons - els fons
el temps - els temps*

*el plus - els plus
l'ens - els ens*

Només tenen la forma del plural: *les acaballes, les agranadures, les alicates, els afores, les beceroles, les cosquerelles, les escorrialles, les noces, les postres, les tisoires o les estisoires.*

61. ¿Quina és l'equivalent valenciana d'esta sèrie de paraules o expressions?

<i>ajedrez</i>	<i>escacs</i>	<i>caja de cambios</i>	<i>caixa del canvi</i>
<i>con creces</i>	<i>amb escreix</i>	<i>dotes de mando</i>	<i>do de comandament</i>
<i>de espaldas</i>	<i>d'esquena</i>	<i>las narizes</i>	<i>el nas</i>
<i>Las Navidades</i>	<i>el Nadal</i>	<i>a oidos</i>	<i>a l'oïda, a l'oïda</i>
<i>de pie</i>	<i>drets, dempeus</i>	<i>montaña rusa</i>	<i>muntanyes russes</i>
<i>Perdió el sentido</i>	<i>Va perdre els sentits</i>		

62. ¿Quin és l'orde i la col·locació dels pronoms febles?

Segons el temps verbal que acompanyen, els pronoms febles poden situar-se davant del verb o darrere del verb. Davant del verb, els pronoms van o bé sols o bé units al verb mitjançant l'apòstrof; darrere del verb, s'adjunten al verb amb apòstrof o amb guionet.

Se situen darrere del verb amb el verb en **imperatiu, infinitiu i gerundi**: *ajuda'm, mireu-lo, mirar-te, mirant-nos.*

Amb la resta del temps verbals, els pronoms se situen davant: *em mira, t'ha acompanyat, m'ajuda, ens ajudem, es conviden.*

Quan acompanyen una perífrasi verbal, poden anar davant o darrere:

M'has d'ajudar / Has d'ajudar-me
M'ho va dir / Va dir-m'ho
Te l'havia de donar / Havia de donar-te'l

63. ¿Com es poden classificar les formes dels pronoms febles?

Excepte els pronoms **les, li, ho** i **hi**, que són invariables, els altres pronoms poden adoptar diverses formes segons la posició que ocupen respecte al verb a què s'adjunten i el so amb què comence o acabe el verb. Hi ha quatre formes possibles:

a) **Formes reforçades:** s'usen davant de verbs començats en consonant: **em, et, es, el, la, ens, us, els, les.**

em diu et miren es comprén el mire la veig
ens ajuda us convide els mire *les acompanye*

b) **Formes elidides:** s'usen davant de verbs començats en vocal o h: **m', t', s', l', ens, us, els, les.**

m'oblidge t'ajudes'obri l'acompanye ens meravellem
us admire els mire les mire

c) **Formes plenes:** s'usen darrere de verbs acabats en consonant o en semivocal, i sempre s'adjunten al verb mitjançant un guionet: **-me, -te, -se, -lo, -la, -nos, -vos, -los, -les.**

ajudeu-me mirar-te comprar-se mireu-lo mira-la
mireu-nos mireu-vos mirar-los mirar-les

d) **Formes reduïdes:** s'usen darrere de verbs acabats en vocal, i sempre s'adjunten al verb per mitjà d'un apòstrof: **'m, 't, 's, 'l, 'ns, 'ls.**

escolta'm escolta't asseure's escolta'l
escolta'ns escolta'ls

64. ¿Com hem d'escriure vos manifeste o us manifeste?

El pronom **us** quan se situa davant del verb, manté la forma reforçada **us (i també vos)**; darrere del verb, s'usa la forma plena **-vos**, excepte quan el verb acaba en vocal, que s'empra la forma **-us**: *us ajude, us manifeste; va manifestar-vos, vaig veure-us al cine.*

65. ¿Quina diferència hi ha entre *el* i *ho*?

¿Com traduiria: «*Lo veo (a mi amigo) cada dia en la clase*»?

La traducció seria: *El veig (el meu amic) cada dia a la classe.*

El fa la funció de complement directe (*Veig el meu amic*), **el** és determinat. Utilitzaries **ho**, si estiguera indeterminat i fera referència, en l'exemple, a una situació, un assumpte que vegeres quan vas a classe.

Ex.: : *Lo veo (eso que estamos hablando) cada dia en la clase*

Traducció: *Ho veig cada dia a classe*

Si necessites més informació, ací la tens:

Els pronoms **el, la, els, les** representen el complement directe definit o un atribut, també definit.

El pronom **el** adopta les formes **el, l', -lo, 'l**: *el mire, l'espere, mireu-lo, mira'l.*

El pronom **la** adopta la forma **la** si el verb comença per consonant o per **i, u àtones**, i la forma elidida **l'** si comença per vocal o h; darrere de verb s'usa la forma plena **-la**: *la conec, la utilitze, l'he comprada, l'insta, utilitzar-la, mira-la.*

El pronom **els** davant de verb manté sempre la forma reforçada **els**; darrere de verb, pren la forma **-los** o la forma **'ls**: *els comprenc, els ajude; contant-los, mira'ls.*

El pronom **les** morfològicament és invariable: *les canviàvem, les estudiava, ajudar-les, mira-les.*

66. ¿Quan s'usa el pronom *ho*?

Morfològicament es manté invariable. Pot exercir les funcions següents:

Pot substituir els pronoms neutres *açò, això* i *allò*, o tota una oració equivalent a estes formes. En este cas realitza la funció de complement directe:

Açò no va. Ho pots vendre.

Hi ha molts interessats a vindre, però no ho manifesten.

També pot reemplaçar un adjectiu o un substantiu indeterminats, en funció d'atribut:

*No sé si és veritat, però ho intuïsc.
No era amiga, però ara sí que ho és.*

67. ¿Quin és el plural del pronom *li*?

Els pronoms **li** (singular) i **els** (plural) exercixen la funció de complement indirecte.

Estos pronoms, invariables quant al gènere, corresponen a la tercera persona gramatical, en singular i en plural: *li telefonaré, mira-li, heu d'encomanar-li; els comentaré la qüestió, no els ajudà la resolució, vol enviar-los un paquet, comunica'ls la teua resposta.*

68. ¿No sé si he d'escriure *en tinc dos* o *ne tinc dos*?

El pronom **en** pot adoptar quatre formes diferents: **en** (si el verb comença per consonant), **n'** (si el verb comença per vocal o h), **-ne** (si el verb acaba en consonant o semivocal) i **'n** (quan el verb acaba en vocal).

Per tant, **la resposta** és: *En tinc dos.*

Si vols saber la funció que fa este pronom, ací tens més informació:

— Substituïx un substantiu indeterminat, sovint acompanyat d'un adjectiu numeral, quantitatiu o indefinit, pres en sentit partitiu en funció de complement directe o de subjecte:

*¿Necessites bolígrafs? En tinc massa.
¿Tens por? No en tingues gens ni miqueta.
Volia pomes, però no en tenien.
¿Han vingut els paquets? Ara n'han aplegats uns quants.*

— També pot substituir tot un grup nominal:

*¿Vols aigua de la nevera? No, no en necessite.
¿Tens llibres de contes? Evidentment que en tinc.*

O només el nucli d'este grup nominal:

¿Vols aigua de la nevera? No, en vull de l'aixeta.

¿Tens llibres de contes? No, en tinc d'assaig.

— Substitueix el predicat del complement dels verbs com *nomenar, elegir, designar, fer-se*, etc.

¿Eres soci del Barça? –Me'n vaig fer l'any passat (de soci).

— Pot reemplaçar un complement del nom en funció de complement directe o d'atribut:

Ell diu que està content de viure ací, però jo no n'estic gens (de content).

— Pot representar una determinació circumstancial de lloc introduïda per la preposició *de*:

Quan jo vaig a treballar, ells n'ixen (de treballar).

— També pot substituir un complement preposicional d'objecte introduït per la preposició *de*:

Vages on vages, ell no se n'adona (d'això).

— Pot representar un complement circumstancial de causa introduït per les preposicions *de* o *per*:

Quan se separaren, se'n va deprimir molt (per la separació).

69. Del pronom *hi* alguns només utilitzen les formes més col·loquials, per exemple: *Hi ha molta gent. No m'hi veig*, etc. ¿Quines altres funcions fa?

El pronom **hi** morfològicament és invariable. Pot exercir les funcions següents:

— Representa una determinació circumstancial de lloc introduïda per una preposició que no siga *de*:

*Quan vaig anar al cine m'hi vaig trobar uns coneguts.
Sempre vaig per la vorera. ¿Tu també hi vas?*

— Pot representar una circumstància de manera, instrument o concurrència en una acció:

*Ell camina de pressa, jo també hi camine.
M'agradava treballar amb ell, ara ja no hi treballe.*

— Pot representar un complement circumstancial d'objecte introduït amb qualsevol preposició que no siga *de*:

¿Et conformes amb este espai? Jo no m'hi conforme.

— Substituïx complements de verbs com *fer-se*, *tornar-se*, *quedar-se*, etc., en funció de complement predicatiu:

Em van dir que el pantaló es faria més estret, però no se m'hi ha fet.

— Acompanya els verbs de percepció (*veure-hi*, *sentir-hi*, *palpar-hi*, etc.) quan s'usen intransitivament, i el verb *haver-hi* emprat com a impersonal:

*Devia haver-hi més de tres-centes persones.
No m'hi veig gens bé amb estes ulleres.*

70. ¿Com es combinen els pronoms? ¿Els puc separar?

— Tots els pronoms febles es col·loquen junts, bé davant del verb o bé darrere:

<i>Li ho vaig comunicar</i>	<i>Vaig comunicar-li-ho</i>
<i>Me la deixa</i>	<i>Deixa-me-la</i>
<i>Se li va oblidar</i>	<i>Va oblidar-se-li</i>
<i>Ens ho vol vendre</i>	<i>Vol vendre'ns-ho</i>
<i>Els la cuida</i>	<i>Cuida'ls-la</i>

— Davant del verb, els pronoms s'escriuen separats o apostrofats:

*Te la duré demà.
Li ho tinc dit, però no em fa cas.
No se'n veu cap per ací.
Se'n va esta vesprada al cine.
Se n'anava quan jo entrava.*

— Darrere del verb, van lligats al verb o entre ells amb guionet o amb apòstrof:

<i>Mira-te-la</i>	<i>Mira-te'l</i>	<i>Compra'ls-la (a ells, la cosa)</i>
<i>Mira'ns-la (llibreta)</i>	<i>Vés-te'n</i>	<i>Mira-m'ho</i>

— Quan un dels pronoms d'una combinació pot presentar la forma elidida o la reduïda, l'apòstrof es col·locarà tan a la dreta com siga possible:

<i>Li'ls vaig dur</i>	<i>Me n'oblido sovint</i>	<i>¿Te'n vas?</i>
<i>No se'n recorda</i>	<i>Li l'he comprada</i>	<i>Se'n va a París</i>

— El pronom **em**, **et** i **es** adopten la forma plena (**me**, **te**, **se**) quan se situen en el primer lloc d'una combinació:

Me la va dur ahir

Te'l vas emportar

Se m'ha perdut

- En el cas que estos pronoms vagen combinats amb els pronoms invariables **ho** i **hi**, prenen la forma elidida:

M'ho diuen sovint

S'hi acosta ràpidament

- Si el primer pronom no és cap dels tres esmentats en l'apartat anterior, pren la mateixa forma que adoptaria si anara tot sol amb el verb:

Ens el va dur

Canvieu-vos-el

Us ho vaig dir

Els ho va comentar

Us el va comprar

Mireu-nos-el

- Darrere del verb, quan el primer pronom acaba en **-s**, el segon pronom adopta la forma reforçada:

Va mirar-los-els

Anem-nos-en

No vol dir-los-els

Vol veure-us-les

71. ¿Quan combinem dos pronoms, quin hem de posar davant?

Quan es combinen dos pronoms febles, es col·loca en primer lloc el que fa de complement indirecte:

Me la va ensenyar (a mi la cosa) Li ho va dir

Ens el farà prompte

Te les portaré

Però si un d'estos pronoms és el reflexiu *se*, ha d'ocupar el primer lloc:

Se'm va presentar ahir

Se li veu la intenció

72. ¿El plural d'*aquest* o d'*este* és *aquestos*?

No, és *aquests*. A continuació et facilitem tola la informació.

Per a referir-se a algú o alguna cosa que està situada en la **proximitat immediata** de qui parla, hi ha en singular les formes **aquest** o **este** per al masculí i **aquesta** o **esta** per al femení; i en plural, **aquests** o **estos** per al masculí i **aquestes** o **estas** per al femení.

Per a referir-se a persones o coses situades en una **proximitat mediata**, dins de l'entorn pròxim al de la persona que escolta, hi ha les formes **aqueix** / **eixe** per al masculí i **aqueixa** / **eixa** per al femení; i en plural, **aqueixos** / **eixos** per al

masculí i **aqueixes /eixes** per al femení.

Per a expressar una **referència llunyana**, en singular hi ha les formes **aquell** per al masculí i **aquella** per al femení; i en plural, **aquells** per al masculí i **aquelles** per al femení.

Com a demostratius neutres, hi ha les formes **açò** per a la proximitat immediata, **això** per a la proximitat mediata i **allò** per a una referència llunyana.

73. ¿Quan vull fer una pregunta, que expressa 'quina cosa', eixe *que* porta accent? ¿I quan vull referir-me a persones, quin he d'utilitzar?

Sí, què pregunta porta accent. El pronom **què** és invariable. Pregunta per la identitat de les coses i equival a 'quina cosa':

¿Què vol vosté?

¿A què es dedica el teu germà?

El pronom **qui** és invariable. Pregunta per la identitat de les persones i equival a 'quina persona' o 'quines persones':

¿Qui t'ho ha dit?

No sé qui m'ho ha dit

74. Com és: ¿A què despatx ho has enviat? o ¿A quin despatx ho has enviat?

L'adjectiu **quin** presenta flexió, és a dir, hi ha la forma **quin** (masculí singular), **quina** (femení singular), **quins** (mas. plural) i **quines** (fem. plural). Amb estos adjectius es pregunta per un element (o uns quants) d'un grup de persones o de coses:

¿A quin despatx ho has enviat? ¿Quina botella has comprat?

¿De quins mitjans disposes? ¿Quines són les que vols?

Estos adjectius també poden expressar admiració, enuig o censura:

¡Quin goig em fa!

¡Quins fulls més llargs!

¡Quina barra que té!

¡Quines vistes més boniques!

75. ¿Quina és la diferència entre *quant* i *quan*?

Quant és un quantitatiu i té flexió: **quant** (mas. sing.), **quanta** (fem. sing.), **quants** (mas. plural) i **quantas** (fem. plural).

*No conec els xics amb qui parlaves.
La persona per qui preguntes se n'ha anat.*

També s'usa sovint precedit dels mots **el, la, aquell, aquella, tots**, etc.:

*El qui ha fet açò és enginyós. / Qui ha fet açò és enginyós
Aquells qui ho faran més prompte podran anar-se'n.*

79. ¿Com traduïsc la frase següent: *La casa en la que vive está muy lejos?*

Possibles solucions: *La casa en què viu para molt lluny
La casa on viu para molt lluny
La casa en la qual viu para molt lluny*

A continuació disposes de més informació:

Els grups **el que, la que, els que, les que** són correctes quan equivalen a **aquell que, aquella que, aquells que, aquelles que, allò que, això que**:

*Dóna'm este full i el que / aquell que tens al calaix.
Escolta el que / allò que et diuen.*

Però no són correctes quan equivalen a **el qual, la qual, els quals, les quals, què, qui**.

*La sentència contra la qual es recorre és injusta. (*la que està malament, l'asterisc vol dir malament)*

*La ploma amb què / amb la qual escric... (La ploma * amb la que)*

*La casa dins la qual he sentit un soroll no està pintada. (*dins la que)*

*El senyor de qui / del qual parle no el coneixes. (*del que)*

*Els fulls amb els quals / amb què escric són teus. (*amb els que)*

El relatiu **on** fa la funció de complement circumstancial de lloc i és equivalent a les formes **en què**:

*La casa on (en què) viu para ben lluny.
La carretera per on vinguérem era preciosa.*

80. ¿Què puc escriure per a substituir el relatiu *el qual* (i variants)?

El relatiu **el qual i variants** pot substituir:
el relatiu **que** en les oracions explicatives

el relatiu **què** i **qui** en qualsevol tipus d'oració

Ex.: El meu germà, **el qual** / **que** és llicenciat, està de vacances.
L'empresa **de la qual** / **de què** et parlava ha fet fallida.
L'escriptora **a la qual** / **a qui** van fer homenatge és de Benifaió.

Precedit de la preposició **de** equival al possessiu castellà **cuyo**:

*Vaig comprar un quadre, l'autor del qual va nèixer a Islàndia.
És un projecte de la viabilitat del qual dubte moltíssim.
És la xica amb el germà de la qual vaig a classe.
Viu en una casa al jardí de la qual hi ha una font. (També podríem dir: on hi ha un jardí, que té un jardí.)*

Utilitzarem el relatiu **la qual cosa** o podem substituir per **cosa que** per a traduir **lo cual, lo que**:

*No ha superat la prova, per la qual cosa haurà de repetir-la.
Hi ha unanimitat: cosa que / la qual cosa indica que no cal tornar a discutir.*

81. ¿Els numerals cardinals són invariables?

Són tots invariables, llevat **d'un, dos** i **cent**, i expressen la numeració natural.

S'escriuen de la manera següent:

0	zero	21	vint-i-un
1	un, una	22	vint-i-dos
2	dos, dues	23	vint-i-tres
3	tres	24	vint-i-quatre
4	quatre	25	vint-i-cinc
5	cinc	26	vint-i-sis
6	sis	27	vint-i-set
7	set	30	trenta
8	huit, vuit	34	trenta-quatre
9	nou	40	quaranta
10	deu	45	quaranta-cinc
11	onze	50	cinquanta
12	dotze	54	cinquanta-quatre
13	tretze	60	seixanta
14	catorze	65	seixanta-cinc
15	quinze	70	setanta
16	setze	77	setanta-set
17	dèssset, disset	80	huitanta, vuitanta

18	díhuit, dívuit (o dihuit, divuit)	87	huitanta-set
19	dènou, dinou	90	noranta
20	vint	96	noranta-sis
	100		cent
	105		cent cinc
	113		cent tretze
	134		cent trenta-quatre
	200		dos-cents
	214		dos-cents catorze
	223		dos-cents vint-i tres
	345		tres-cents quaranta-cinc
	432		quatre-cents trenta-dos
	567		cin-cents seixanta-set
	689		sis-cents huitanta-nou
	734		set-cents trenta-quatre
	892		huit-cents noranta-dos
	964		nou-cents seixanta-quatre
	1.234		mil dos-cents trenta-quatre
	4.655		quatre mil sis-cents cinquanta-cinc
	10.225		deu mil dos-cents vint-i-cinc
	45.743		quaranta-cinc mil set-cents quaranta-tres
	1.000.000		un milió
	un milió de milions		és un bilió

Per a l'escriptura dels numerals amb lletres, s'utilitza el guionet per a separar la desena de la unitat i la unitat de la centena (**D-U-C**): del 21-99 i del 200-999.

Quan els cardinals s'usen com a ordinals o com a noms de xifres, no prenen mai la forma femenina i el cardinal **un** (1) adopta la forma **u**:

*Hem d'arribar al quilòmetre **u** (ordinal).
Ha eixit premiat l'**u** (xifra).*

Usats com a substantius, prenen la forma del plural:

*En els exàmens han tres cinc **dosos** i quatre **sets**.*

82. ¿Quina diferència hi ha entre *algú* i *algun*?

Algú és invariable en gènere i nombre (singular i plural), i significa 'una persona qualsevol indeterminada': *No sé si algú t'ho donarà.*

Algun - alguna, alguns - algunes denota una quantitat reduïda de persones o coses i a vegades també una de sola, també indica una certa quantitat:

*Algunes persones s'han posat malaltes.
He d'anar algun dia a fer un passeig pel teu barri.*

83. ¿És el mateix dir *cada un* que *cada u*?

No. Cada un (o **cadascun**) té la forma femenina **cada una**. Designa un element que forma part d'un col·lectiu determinat quantitativament:

*He donat un bolígraf a cada un dels participants en la reunió.
Has de pensar cada una de les teues paraules.*

Cada u (o **cadascú**) fa referència a tota persona, sense cap limitació. En castellà seria *cada cual*:

*Cada u porta el seu rotllo, això és així.
Cada u que s'encarregue dels seus deures.*

84. ¿Voldria saber com distingir *cap* i *res*?

Cap és una forma invariable que sempre va referida a elements comptables (*ni una ni mitja ni cap*). S'usa en frases negatives i és equivalent a 'ni un'. A vegades va reforçat amb l'adverbi de negació **no**:

*No veig cap lloc per a aparcar.
No acudix cap persona a fer-se'n càrrec. (També podem dir: Cap persona no acudix a fer-se'n càrrec.)*

També pot usar-se en oracions interrogatives i condicionals, on pren un valor positiu equivalent a 'algun':

*¿Tens cap invitació per a mi?
Si no hi haguera cap interessat, m'avises.*

Res. En frases negatives, significa 'cap cosa'. Pot anar reforçat amb l'adverbi de negació **no**:

*No sé res del que em preguntes.
No m'importa res. (O: Res no m'importa.)*

En frases condicionals i interrogatives pren el significat positiu equivalent a

‘alguna cosa’.

¿Saps res sobre esta qüestió?

85. He observat que l’indefinit *mateix* quan va posposat es manté invariable. ¿És veritat?

Sí. Posposat a un pronom o a certs adverbis i substantius, equival a ‘per exemple’ i es manté invariable:

*Ens quedem ací mateix. No hi ha cap problema.
Fes el que vulgues: tu mateix.*

També es manté invariable en la forma masculina quan es posposa a un substantiu:

*El van trobar en la casa mateix.
El van acollir en la pensió mateix.*

86. ¿Quan presenta variació l’indefinit *mateix*?

Quan s’usa davant del nom i indica ‘que és una sola cosa en casos diversos’:

*Els dos van arribar el mateix dia.
Estes carpetes són de la mateixa persona.*

També pot tindre un valor equivalent a ‘idèntic’:

*Quant a açò, tenim les mateixes idees.
Tenen els mateixos problemes que tu i jo.*

Usat emfàticament, remarca que es tracta precisament de la cosa que s’anomena i no d’una altra:

*Vindrà ara mateix.
Elles mateixes m’ho van dir.*

Indica també ‘propi, exclusivament d’una persona i no de cap altra’:

El seu mateix pare m’ho va proposar.

87. ¿Quin és el plural de *qualsevol*?

Este indefinit experimenta una modificació ortogràfica en la forma del plural: **qualssevol**.

*Això ho sap qualsevol.
Compra tres papereres qualssevol.*

88. ¿Davant de topònims, *tot* i *mig* es mantenen invariables?

Cal matisar. Davant dels topònims que no porten article determinat, es mantenen invariables.

*Tot València s'ha concentrat davant de l'Ajuntament.
Mig Oriola té la població aturada.*

Però davant de l'article, manté la seua flexió:

*Tota l'Alcúdia esta pendent del desbordament del riu.
I ambmig farem: Mig poble de l'Alcúdia està afectat per la grip.
Mitja Albufera està inundada.*

89. ¿Quina és la diferència entre *bastant* i *prou*?

Bastant o bastants indica 'en una quantitat regular':

Té bastant força, però encara no en té prou per aconseguir el que vol.

Prou. Equival a 'suficient':

*Jo crec que ja he fet prou coses per tu.
¡Ja en tinc prou, estic molt enfadada!*

90. ¿Com es distingix *quant* de *quan*?

Quant presenta flexió (**quant, quanta, quants, quantes**). Indica 'quina quantitat de':

*No sé quant de temps tardarà a tornar.
¿Quantes t'ha dit que en portaria?*

Quan pregunta 'a quin moment o a quina època s'ha produït o es produirà una acció':

*Quan vingues per casa, et donaré el que et fa falta.
¿Quan vindrà del viatge?*

91. ¿Com puc distingir *tant* de *tan*?

Tant presenta flexió (**tant, tanta, tants, tantes**). Indica 'la mateixa quantitat de':

Per avui esperem que no hi haja tant de personal.

Tan és un adverbi i indica en el mateix grau, igualment, talment:

Ella és tan agradable com pots ser-ho tu.

Parles tan baixet, que no t'entenc.

92. ¿Com és: *instruïx* o *instrueix*?

Els verbs de la tercera conjugació (els que acaben en **-ir**), com per exemple: *apetir, construir, instruir*, etc., fan la tercera persona del singular del present d'indicatiu en *apetix, construïx* i *instruïx*, o en la forma dita incoativa *apeteix, construeix* i *instrueix*. Igualment passa en la tercera persona del plural, que fa *apetixen, construïxen* i *instruïxen*, o *apeteixen, construeixen* i *instrueixen*. Només cal utilitzar les dos formes d'una manera coherent i no fer-hi barreges. També es pot escriure en la forma amb l'increment (*instrueix*) i pronunciar-hi (*instruïx*).

93. ¿Els participis que porten *essa* en el femení, com per exemple *admesa*, s'escriuen amb una *essa* o amb dos?

Sempre amb una *essa*. Comprova-ho tu mateix: *difosa, conclosa, permesa, confosa*, etc.

94. ¿En llenguatge col·loquial, alguns gerundis els diem acabats en *-guent* o *-quent*, per exemple: *vulguent* i *visquent*, cal corregir-los?

Sí, els gerundis no acaben mai en estes formes, s'han de corregir per: *volent, vivint, morint, coneixent, atenent, confonent, corrent, coent, creixent, eixint, duent, perdent, prenent, obrint, rient, tenint, volent*, etc.

95. ¿Els imperfets d'indicatiu de la primera conjugació, com per exemple *-anava*, són sempre amb *ve baixa*?

Sí. Totes les persones del temps mantenen la *ve baixa*: *anava, anaves, anava, anàvem, anàveu, anaven*.

96. ¿Són equivalents les formes *vaig anar* (passat perifràstic) i *aní* (passat simple)?

Sí, es poden utilitzar les dos formes sense problemes i alternant-les dins d'un mateix escrit, si es vol.

97. ¿Què puc fer per a evitar les vacil·lacions en l'ús de les formes de plural de l'imperatiu dels verbs?

Es pot recórrer a l'esquema següent: la segona del singular amb la segona del plural i la tercera del singular amb la primera i la tercera persones del plural.

SINGULAR		PLURAL		SINGULAR	PLURAL
–		1a. siguem		–	beguem
2a. sigues	→	2a. sigueu		beu	→ beveu
3a. siga		3a. siguen		bega	beguen

98. ¿Com és *No beveu* o *No begueu*?

L'imperatiu només s'usa en frases afirmatives. En les frases negatives usem el subjuntiu, per tant, la forma correcta serà: *No begueu*.

99. ¿Quins són els verbs que presenten infinitius acabats en *-eixer*?

Els únics verbs que presenten infinitius acabats en **-eixer** són: *conéixer*, *meréixer*, *paréixer* i *aparéixer*.

Per tant, farem *florir* (i no **floréixer*)
prevaler o *prevaldre* (i no **prevaléixer*)
pertànyer (i no **pertenéixer*)
afavorir (i no **favoréixer*)
romandre o *quedar-se* (i no **permanéixer*)

100. ¿Quins són els verbs que per influència del castellà solen conjugarse com si foren de la tercera conjugació i pertanyen a la segona?

Pertanyen a la **segona conjugació**:

batre i compostos: *abatre*, *combatre*, *debatre*, *rebatre*.

cloure i compostos: *concloure, incloure, excloure, recloure*.

córrer i compostos: *concórrer, discórrer, incórrer, ocórrer, recórrer i transcórrer*.

fondre i compostos: *confondre, difondre, infondre, refondre*.

metre i compostos: *admetre, emetre, ometre, permetre, remetre, trametre, transmetre*.

rompre i compostos: *corrompre, interrompre, irrompre, prorrompre, concebre i percebre*.

101. ¿Del verb *haver*, quins són els temps que el verb s'escriu amb *v*?

L'imperfet d'indicatiu, l'infinitiu i el gerundi: *havia, haver, havent*.

102. ¿Com és: *Hi ha un sobre o N'hi ha un sobre*?

Quan usem el verb *haver* en impersonal, cal evitar la forma col·loquial *n'hi ha, n'hi havia, n'hi haurà* si acompanya allò a què fa referència.

–*Hi ha molta gent. –Sí que n'hi ha.*

–*Hi havia moltes persones. –Sí que n'hi havia.*

–*Hi haurà llibres per a tots. –Espere que n'hi haja.*

103. ¿*Vullc, senc, perc, dorc* són formes col·loquials dels verbs corresponents?

Sí, les formes més formals són: *vull, sent, perd, dorm*.

104. ¿Com és: *Ha sigut important o Ha segut important*?

Ha sigut important. **Sigut** és el participi del ser o ésser, i **segut** és el participi de seure. *Ella ha segut una estona en eixa cadira*.

105. ¿**Creïa, *fea i *dia* són formes col·loquials dels verbs *creure, fer i dir*?

Sí, els imperfets d'indicatiu dels verbs *creure, fer i dir* són: **creia, feia i deia**.

106. ¿Vol dir el mateix *afirmar* que *afermar*?

No. *Afirmar* vol dir que diem o declarem que una cosa és: *Ell afirma que ha anat*.

Afermar vol dir fer o fer-se ferm: *Afermar algú en el lloc. Es va afermar en la seua proposta*.

107. ¿Hi ha doblats verbals en valencià que convé tindre en compte?

Sí, ací et proposem una mostra:

cuit / cogut: Ja està cuit l'arròs. ¿T'ha cogut la ferida?

acudir / ocórrer: No se m'acut cap qüestió. ¿Saps què ha ocorregut?

aclarir / clarificar: Hem d'aclarir el dubte.
Hem de clarificar estes partícules.

aparentar / aparenyar: No aparenta l'edat que té.
Manté una bona aparenyança.

creuar / encreuar: Hem creuat el carrer. Els camins s'encreuen.

complir / acomplir: He complit el deure.
He d'acomplir el que em propose.

doblar / doblegar: Dobla-ho per quatre. Doblega la roba.

dormir / adormir: No he dormit pou. Se m'adorm la cama.

nomenar / anomenar: Està pendent de nomenar per a ocupar la plaça.
La pel·lícula té molta anomenada.

planar / planejar: L'avió plana a poca distància. No hem planejat res.

semblar / assemblar: Sembla que no ho té. S'assembla a son pare.

senyalar / assenyalar: Encara no han senyalat (de senyal) la carretera.
M'han assenyalat (d'indicar) que vaja cap al nord.

aterrar / aterrir: L'avió aterrarà a les 12 hores.
Estic aterrida, però m'animaré un poc.

riure / riure's: Riu obertament i sovint. Es riu de mi, sempre es burla.

pujar / apujar: Puja els paquets al pis. Apuja la persiana.

Baixar / abaixar: Abaixa els paquets. Abaixa la persiana.

Guaitar / aguaitar: Guaita el camí. Aguaita i els sorprendràs.

comptar / contar: Compta fins a set. Cada dia conta un conte.

baratar / abaratir: Barata'm (canviar) el clauer. Han abaratit els preus.

desvetllar / desvelar: Estic desvetllada, no tinc son. Han desvelat el misteri.

rebel·lar / revelar: Em rebel·le contra la imposició. Revelar un secret.

ostentar / exercir: Ella exercix el càrrec, però no li agrada ostentar, és digna.

108. ¿Quina diferència hi ha entre *compondre* i *composar*. Diríem «*Això es compona de diverses formes*».

El verb **composar** solament vol dir: *Imposar arbitràriament a algú una contribució, una multa, etc., o comportar-se amb algú fent-lo anar dret, fent-li creure el que es vol.* Per tant, en l'exemple caldrà usar el verb **compondre**, i la frase quedarà: *Això es compon de diverses formes.*

109. ¿Quines són les formes admeses en infinitiu de la llista de verbs següents?

decepcionar, aterritzar, reflexar, traïcionar, concretitzar, culpabilitzar, garantir, ofertar, atemoritzar

Formes admeses: decebre, aterrar, reflectir, traïr, concretar, culpar, garantir, oferir, atemorir. Consulta una flexió verbal.

110. ¿Els verbs *cessar* i *destituir* funcionen igual en castellà que en valencià? ¿Com traduiríem: *El presidente ha cesado al consejero*?

En valencià el verb **cessar** pot ser transitiu i intransitiu, per exemple:

Transitiu: *Quan cessen el crits, podrem parlar.*

Intransitiu: *Ha cessat en el càrrec de president. L'han fet cessar.*

La traducció seria: *El president ha destituït (o ha rellevat) el conseller.*

111. ¿El verb *recórrer* té una doble accepció?

Sí. *Jo puc recórrer quilòmetres, però recórrec contra una injustícia.* Aleshores la frase que en castellà fan: *Han recurrido la sentència*, nosaltres direm:

Han recorregut contra la sentència.

112. ¿S'obsequien les persones i els regals?

No, només les persones. Per tant, direm:

*Està content, l'han obsequiat molt.
L'han obsequiat amb un moble imperial.*

113. ¿Quina diferència hi ha entre *urgir* i *instar*?

Urgir vol dir que 'és urgent' i és intransitiu. **Instar** vol dir 'demandar urgentment' i és transitiu.

Exemple: *L'oposició insta el govern perquè retire el projecte.*

Una altra cosa seria que l'oposició considerara que és urgent que el govern retire el projecte.

114. ¿Quins són els verbs més comuns que per influència del castellà fem intransitius i en valencià són transitius?

Recorda: *acabó por*. Ex.: El detingut acabà confessant.

cumplir con. Ex.: Vull complir el meu deure.

dudar por un momento: Ex.: Va dubtar un moment.

cruzar-se de brazos. Ex.: Encreua el braços i no fa res.

faltar por hacer. Ex.: Falta fer encara tot açò.

necesitar de. Ex.: Necessite el teu suport.

quedar-se con. Ex.: Quede's el que necessite.

soñar con. Ex.: Somniava que seria feliç.

115. ¿Quins són els verbs que en castellà són pronominals o reflexius i en valencià no ho són o hem d'usar altres verbs?

Ací en tens una relació:

Se ha apreciado una fuerte subida. **Traducció:** S'ha registrat una important pujada.

Se lo ha aprendido todo.

Traducció: Ho après tot.

Se bajaron del tren.

Traducció: Baixaren del tren.

*És mejor que te calles.
Se cayó del sillón.
Se conoce a su amigo.
Se han cocido demasiado.
Se ha dejado el sueldo.
No te hagas el simpático.
Se pasa la vida corriendo.
Vamos a tomarnos un café.*

Traducció: És millor que calles.
Traducció: Caigué de la butaca.
Traducció: Coneix bé el seu amic.
Traducció: Han cuit massa.
Traducció: Ha deixat el salari.
Traducció: No faces el simpàtic.
Traducció: Passa la vida corrent.
Traducció: Anem a prendre (o a fer) un café.

116. ¿Quan volem expressar l'obligació en valencià, quines construccions hem de fer servir?

Les expressions que expressen obligació en valencià són: **haver de, caldre o és necessari**, per tant cal oblidar-se'n de: *hi ha que, tinc que, és precis que*.

Exemples: *He de fer alguna cosa i prompte.
Cal fer alguna cosa i prompte.
És necessari fer alguna cosa i prompte.*

117. ¿Com expressarem la probabilitat?

S'expressa amb el verb **deure** i amb els adverbis, **potser, tal volta, tal vegada** i el verb corresponent.

*Deuen ser les quatre, mira-ho al rellotge.
Potser són les quatre, mira-ho al rellotge.*

118. ¿Com és: ¿On vas a ballar diumenge? ¿On aniràs a ballar diumenge?

La segona perquè no indica cap immediatesa, expressa un temps en futur.

El que sí que podem fer és: *Me'n vaig a dinar, tornaré cap a les quatre.
Vaig a telefonar-li, d'ara no passa.*

119. ¿Ahí és valencià?

No, en valencià tenim les formes **ací**, per a indicar el lloc on es troba qui parla; **aquí**, el lloc on es troba qui escolta, i **allà** i **allí**, un lloc llunyà respecte dels dos interlocutors.

Vine cap ací. Estic ací. Anem allí o allà. Aquí fa bon estar (en gran part del domini valencià, hem substituït 'aquí' per 'ací').

120. ¿Arrere és sinònim d'errere i d'endarrere?

Sí, i indiquen direcció oposada a la que prèviament s'ha recorregut. S'oposa a **avant**.

Vés i posa't un poc més arrere.

121. ¿Quina és la diferència entre *avant* i *davant*?

Avant expressa direcció cap a un lloc que està davant nostre. Com a forma sinònima hi ha **endavant**. S'oposa a **arrere**.

Té la casa un poc més avant.

Davant significa que alguna cosa es troba a la part anterior del lloc on se situa una altra persona o cosa. També pot indicar la posició enfront d'algú per detenir-lo o per impedir-li que faci alguna cosa. S'oposa a **darrere**.

Es va posar davant de tu en el cine.

122. ¿Com puc diferenciar *baix* i *davall*?

Baix és un adverbi que pot presentar un caràcter situacional, i indica que alguna cosa es troba a la part més baixa d'un lloc. També pot expressar que alguna cosa passa a una altura poc considerable. Com a forma sinònima tenim **a baix**. S'oposa a **dalt**.

Està esperant-te baix.

Davall fa referència a la posició d'una persona o una cosa respecte a allò que és més alt en direcció vertical. Com a formes sinònimes hi ha els adverbis **sota** i **dessota**, i les locucions **a sota** i **al dessota**. S'oposa a **damunt**.

Es refugiava davall o sota un arbre.

Viu davall o sota la tirania de la seua germana.

Davall o sota de l'armari té joguets amagats.

Però atenció, la traducció del castellà *bajo* no és sempre baix o davall, fixa't en l'exemple:

'Bajo mi punto de vista' → Des del meu punt de vista.

123. ¿Què vol dir l'expressió *enlaire*?

Este adverbi fa referència a una cosa situada a una distància més o menys gran de terra. En sentit figurat, es diu dels assumptes que encara estan pendents.

*La biga s'aguantava enlaire de miracle.
No volem que es queden problemes enlaire.*

124. ¿Són sinònims *prop* i *a prop*?

Sí, la locució **a prop** és una forma sinònima de **prop**. S'oposa a **lluny**, i indica que hi ha poca distància entre la persona que parla i allò de què es parla.

*La casa on vius és a prop de la Diputació.
Prop de mi hi ha un quiosc.*

125. ¿*On* i *a on* són sinònims?

Sí. Els dos pregunten sobre el lloc on es fa una acció.

*¿A on t'has amagat?
¿On has dit que te n'anaves?*

126. ¿Com puc traduir la frase: *Hace alrededor de cuatro horas que está reunido*?

Esta frase no és massa 'elegant' en castellà, seria preferible substituir *alrededor* per *casí, cerca, más o menos*, etc.

La traducció al valencià serà, per tant, *Fa (vora, prop, més o menys, cap a) quatre hores que està reunit*.

Cal recordar que **al voltant**, **a l'entorn** fa referència a un lloc rodejant alguna cosa:

La casa té un jardí gran al voltant.

127. ¿Quins són els sinònims de *pertot arreu* / *per tot arreu*?

Són **pertot** i **arreu**, i la locució **a tot arreu**. Indiquen que alguna cosa s'esdeve per totes bandes. A banda **arreu** vol dir que una persona és desastrada.

*Hi havia gent pertot arreu.
No faces les coses arreu i fixa't més en el que fas.*

128. ¿Quina és la diferència entre *abans* i *adés*?

Abans indica prioritat en el temps.

Ell ha acabat abans perquè se n'havia d'anar.

Adés situa una acció en un entorn temporal pròxim al moment en què es parla.

Ja t'ho he dit adés (fa no massa) i no m'has fet cas.

129. ¿Què vol dir *alhora*?

Alhora vol dir 'al mateix temps', 'a la vegada'.

Va fer alhora les dos coses i molt bé.

No s'ha de confondre amb l'expressió **a l'hora**, que vol dir en punt.

No tardes massa, vine a l'hora.

130. ¿*Hui* porta accent?

No, perquè és aguda acabada en diftong. Tampoc no en porta la seua sinònima **avui**.

Hui no vaig, aniré despús-demà, d'enguany no passa.

131. ¿Com puc diferenciar *mentrestant* de *mentre*?

Mentrestant vol dir «durant el temps en què s'esdevé alguna cosa». Formes sinònimes son **entretant** i **mentriments**.

Tu vols anar, però jo què faig mentrestant.

Mentre vol dir «durant el temps en què; suposant que».

Mentre això no canvie, no hi ha res a fer.

També tenim l'expressió **mentre(s) que**, usada per a contraposar dos accions.

Mentre(s) que tu no volies vindre, ell s'ha convidat una setmana.

132. ¿És *quan* o *quand*?

En valencià només tenim la forma **quan** per a referir-nos a quin moment o a quina època s'ha produït o es produirà una acció. **Quand** és francès.

*Quan va arribar, tots se n'alegraren.
Dis-me quan arribarà.*

No s'ha de confondre **quan** amb **quant**, que expressa quantitat o en quina mesura.

¿Quants han vingut a vore't?

133. ¿Quines són les formes sinònimes d'*almenys*?

Com a formes sinònimes hi ha les locucions **pel cap baix**, **com a mínim**, **si més no**. I volen dir «no menys de la quantitat indicada».

Han vingut almenys les persones que esperàvem.

Observa que és una sola paraula i, per tant, s'escriu tot junt.

134. ¿Quan usarem *gens*, *cap* i *res*?

Gens (seguit de preposició) indica quantitat o intensitat mínima; és el contrari de **molt** o **massa**.

*—A mi m'agrada molt beure aigua.
—Quina sort, a mi no m'agrada gens (o gens ni miqueta).*

Cap equival a algun, *ninguno-a*, *ningún* en castellà.

*No hi havia cap llibre.
Ja no tenim cap esperança de tornar-la a veure.
¿Quantes vegades has vist la pel·lícula? —Cap (o no cap, cap ni una).*

Res (en frases condicionals i interrogatives) vol dir alguna cosa.

Si vol res, m'avises.

¿No tens res de menjar?

En frases negatives, vol dir cap cosa.

¿Què t'ha donat? —No res.

135. ¿Solament té sinònims?

Sí. Formes sinònimes són **sols** i **només**, i equivalen a 'únicament'.

Només tenia un bolígraf per a deixar-nos.

No s'ha de confondre **només** amb **no més**, fixa-t'hi:

Hi havia no més de cinc persones que volien anar-hi.

Hi havia només cinc persones que volien anar-hi.

136. ¿En cas que hagen de combinar-se dos o més adverbis formats amb el sufix -ment, es mantenen invariables amb esta terminació?

És una possibilitat, l'altra és suprimir el segon i els següents.

Ho van dir ràpidament i graciosament

Ho van dir ràpidament i correcta.

Cal recordar, a més, que els adverbis en **-ment** es formen a partir de l'adjectiu femení o l'invariable, si no en té de femení.

Mira meravellosament i elegantment.

137. ¿Quina diferència hi ha entre *com* i *com a*?

Com indica 'de quina manera s'esdevé alguna cosa'. En sentit comparatiu denota equivalència o igualtat.

Està negre com el carbó.

No sé com s'ho fa.

L'estime com un bon germà.

Com a equival a 'en qualitat de'.

Com a president de l'associació, no pot faltar, dis-li-ho.

138. ¿El sinònim de *de pressa* és *corrents* o *corrent*?

És **corrents**; altres sinònims són **a corre-cuita, d'arrapa i fuig**, etc. **Corrent** és el gerundi del verb córrer.

*No vingues corrent, vine caminant.
Per favor, no parles corrents, fes-ho més a espai.*

139. ¿Com hem de dir: *Has quedat mal* o *Has quedat malament*?

Mal només pot situar-se davant de verb; darrere del verb, s'usa la forma **malament**. Equival a 'no gens bé' i s'oposa a **bé**.

*No està mal pensat, farem el que dius.
No està bé, sinó que està malament.
El contrari de bé és malament.*

140. ¿El sinònim de *dempeus* és *de peu*?

No. Són sinònims **en peus, plantat i dret**.

Vaig estar mitja hora en peus (plantat, dret) més de mitja hora.

141. ¿És *sens dubte* o *sense dubte*?

Pots dir **sens dubte** o **sense cap dubte**. Una locució sinònima és **no cal dir-ho**.

*Ell és, sens dubte, el que més m'agrada.
Ella és, sense cap dubte, la més votada.*

142. ¿El sinònim de *tal volta* o *tal vegada* és *potser* o *pot ser*?

És **potser**. Indica la possibilitat que ocórrega el que es diu. **Pot ser** són dos verbs: poder i ser o ésser.

*El que vols, no pot ser, de veritat.
Potser vindrà amb mi, encara no ho sé.*

143. ¿Davant de topònims, quina preposició hem d'utilitzar **a** o **en**?

En registres més formals usem la preposició **a**.

Viu a Moixent
Té una casa a Titaigües.

144. ¿La data en valencià manté la preposició **a**?

No. La datació no porta preposició.

Ex.: Montesa, 10 de maig de 2013

145. ¿Encara que col·loquialment usem la preposició **a** davant de complement directe, en porta o no?

Introduïm el complement directe sense cap preposició.

*Vaig voler molt el meu company, era molt agradable.
Jo salude la teua amiga quan la veig.
L'oposició insta el govern perquè declare.
Jo informe el diputat sobre esta qüestió.
Açò afecta el diputat de Personal.*

Però davant d'un pronom personal fort o si la frase resulta confusiva, hi posarem la preposició.

*Estic veient-la a ella, però no em fa cas.
S'insultaven l'un a l'altre.*

146. ¿Com hem d'escriure: **Confiaven en tornar prompte** o **Confiaven a tornar prompte**?

La segona forma. **En** davant d'infinitiu és correcte quan és sinònim de **quan** i, per tant, expressa temps. En general, davant d'infinitiu, utilitzarem les preposicions **a** o **de**.

*En redactar açò, me'n vaig. / Quan redacte açò, me'n vaig.
En vindre tu me n'aniré jo. / Quan vingues tu me n'aniré jo.*

Però: *Solament pensa a (o de) viatjar, d'altres coses no li parles.*
Prova a/de fer-ho més a poc a poc.
¿Què has pensat de fer diumenge?

147. ¿Quan volem referir-nos a les parts del dia, usarem la mateixa preposició que en castellà, per exemple: *Pel matí, no em parles?*

No, tant per a referir-nos a les parts del dia com a les estacions, i per a formar locucions adverbials, usarem la preposició **a** o **de**.

Al matí (o de matí), no em parles; cap al migdia, ja en parlarem.
Jo prenc una infusió de nit/a l'nit.
Molts, a la primavera, es transformen.
No és per a tant, al cap i a la fi pot fer el que vulga.

148. ¿Davant dels noms dels mesos i de les festes, quina preposició s'usa?

Sol usar-se **per**, però també podem utilitzar **a**.

Ja ens veurem pel maig (a maig) en el curs.
A mi m'agrada viatjar per Nadal, hi ha menys gent.

149. ¿Davant de la conjunció *que*, cauen les preposicions o es mantenen com en alguns casos fa el castellà?

Cauen davant de la conjunció *que*.

*Pensava que demà faria més bon dia per a veure'ns (i no *en que demà).*
*S'exposà que li ho diguera a la cara (i no *a que li ho diguera).*

Les preposicions solament van davant d'un **què** interrogatiu i un **què** relatiu.

¿A què et dediques ara? (interrogatiu)
¿En què penses quan escrius? (interrogatiu)
L'assumpte a què em referisc m'ha costat molt. (relatiu "al qual")
El viatge de què parle va ser meravellós. (relatiu "del qual")

150. ¿Les preposicions *cap a* i *fins a* perden la *a* en alguns casos, quins són?

Estes preposicions perden la **a** davant d'alguns **adverbis que comencen per a, els demostratius** i la conjunció **que**: *cap ací, cap allà, fins ací, fins esta data, fins que ho tinga.*

*Fins que no acabe la pel·lícula, no em parles.
Jo arribe fins ací, continua tu.
Fins esta vesprada jo no me n'havia assabentat.
Ens dirigirem cap aquell restaurant.*

També perd la segona preposició davant **d'expressions de comiat** i davant la paraula **sempre**.

*¡Fins demà! ¡Fins després!
T'ho dic d'una vegada i per sempre.*

151. ¿La doble preposició *des de* perd la segona preposició davant de la conjunció *que*?

Sí. Fixa't en els exemples:

*Des de Manises ve cada dia a treballar.
Des que viu a Manises ve a treballar amb metro o amb cotxe.
Des que ho he sabut estic trista.*

152. ¿La conjunció *i* es manté inalterable encara que precedisca una paraula començada per la vocal *i*?

Sí, la conjunció **i** no es canvia mai en **e**.

*És meravellosa i intel·ligent.
Estudia Geografia i Història.*

153. ¿La conjunció *o* també es manté inalterable, encara que precedisca una paraula començada per *o*?

Sí. Ací tens uns exemples.

*No sé ben bé si vindran deu o onze estrangers.
Has de triar entre açò o allò.*

154. ¿Quina diferència hi ha entre *no obstant i no obstant això*?

No obstant equival a **malgrat** o a **pesar de**:

No obstant la medicació, encara té febre. / A pesar de la medicació, encara té febre.

No obstant això (o això no obstant) equival a **a pesar d'això**:

Jo prenia la medicació, no obstant això no vaig notar cap millora.

155. ¿El *pues* castellà equival al *doncs*?

No sempre, és més fiable que es tinga en compte que «doncs» equival a 'per tant, en conseqüència, de manera que'. La conjunció **doncs és consecutiva mai causal** i aleshores quan indica causa, caldrà utilitzar «ja que, perquè».

*¿No vols fer això? Doncs fes una altra cosa.
No vol fer això perquè (ja que) preferix fer una altra cosa.*

156. ¿*Per què* i *perquè* signifiquen el mateix?

No. **Per què** combina la preposició **per** més l'interrogatiu **què**.

¿Per què no m'has avisat?

Perquè combina la preposició **per** i el relatiu **què**.

L'assumpte per què (pel qual) m'he barallat té importància.

Perquè és una conjunció causal o final.

*No t'he avisat perquè no he pogut.
T'avise perquè faces el que cregues convenient.
Vull que m'ho digues perquè és important per a mi.*

Cal no confondre **per què** amb **per a què**, esta última forma combina la preposició **per a** i l'interrogatiu **què**.

*¿Per a què vols que t'ho diga?
¿Per a què vols tantes arracades?
¿Per què no em consultes les coses que m'afecten?*

157. ¿Els *que* interrogatius i admiratius porten accent?

El «que» interrogatiu (=quina cosa) porta accent:

¿Què vols? ¿Què et passa?

En canvi, l'exclamatiu no en porta:

¡Que bona! ¡Que gran!

Tampoc no en porta l'interrogatiu indirecte:

¿Que no véns? ¿Que no t'han avisat?

158. ¿Com puc saber quan he d'usar *si no* i quan *sinó*?

Si no és la combinació de la conjunció condicional **si** i l'adverbi de negació **no**.

*Si no vols quedar-te a casa, vést-te'n de vacances.
Si no vols que et telefone, posa't l'alarma.*

Sinó és una conjunció adversativa.

*No vull quedar-me a casa, sinó anar-me'n de vacances.
No és valencià, sinó castellà.*

159. ¿Quina diferència hi ha entre *així que* i *així és que*?

Així que equival a «quan».

Així que acabes, m'ho dius.

Així és que equival a «de manera que», «per tant», etc.

Així és que quan acabes, m'ho dius.

160. ¿Hi ha un sinònim de *fins i tot*?

Sí, «inclús».

S'ha presentat inclús (o fins i tot) el director general de Patrimoni.

No s'ha de confondre **inclús** amb **inclòs**, participi del verb **incloure**.

No t'he inclòs en la plantilla.

161. ¿Almenys és sinònim de menys?

No, *almenys* vol dir: «com a mínim, si més no». *Menys* és un terme de comparació que denota inferioritat en quantitat o qualitat.

*Tu almenys tens treball i pots fer plans.
Ell pesa menys i podrà presentar-se a la prova.*

162. ¿El sinònim d'adreça postal és direcció?

No. El sinònim d'adreça postal és domicili. Fixa't en els exemples:

*No sé l'adreça (o el domicili) del teu company.
Vaig en direcció a la casa del teu company.*

163. ¿Quina diferència hi ha entre data i dada?

Data és sinònim de dia.

La data de hui és 13 de setembre, dimecres, de l'any 2013.

Dada és sinònim de «característica», «unitat d'informació».

*Les dades d'un problema, d'una experiència.
Dis-me les teus dades bancàries.*

164. ¿En lloc de segur he de dir assegurança?

Depén. Jo puc estar segur o segura d'una cosa, d'una relació, etc., però jo per a estar segur o segura he de pagar les assegurances, per exemple.

*No està segur en eixa casa i ha hagut de contractar una
assegurança.
He anat a la Seguretat Social per a estar segur que no tinc infecció.*

165. ¿Jo estudie una cursa o una carrera?

Normalment les persones estudien una carrera en les facultats corresponents.

Cursa i *curses* fa referència a competicions esportives, per exemple una «*cur*sa de relleus», però els atletes també poden estudiar una *cur*sa per a aprendre'n i millorar les seues marques.

També diem *cur*sa al camí que recorre una peça, un objecte a treballar, en un mecanisme.

Exemples d'ús:

He fet la carrera d'advocat.

M'agraden molt les carreres de camp a través, les d'obstacles i les de velocitat.

166. ¿Quina diferència hi ha entre *confús* i *confós*?

Confús vol dir que no està clar:

És una situació ben confusa, la veritat, i estic confús.

Confós i *confosa* són els participis del verb *confondre*:

Perdona, m'he confós de carrer, aniré de seguida.

Ara sí que estic confosa, açò és confusiu.

167. ¿És el mateix *afamat* que *famós*?

No. *Afamat* vol dir que té molta gana, mentre que *famós* vol dir que té popularitat.

Ja estic afamat i no m'estranya, és l'hora de dinar.

És una director de cine molt famós.

168. ¿Es diu *el borrador* del projecte o *l'esborrador*?

No, per a referir-se al castellanisme *borrador*, hem de dir **l'esborrany** o **esborrany**, que és l'esbòs d'un projecte. No s'ha de confondre amb *l'esborrador*, que és el que utilitzem per a netejar les pissarres.

He de presentar un esborrany sobre este tema a la reunió.

No necessite esborrador, tinc pantalla digital.

169. ¿Les persones estan *becades*?

No, les persones *bequen* o *fan becades* quan tenen son, i *becar* també vol dir

que dotem algú amb alguna beca.

El *becari* o la *becària* són les persones que gaudixen d'una beca.

Finalment, *becat*, *becada* es diu de l'animal amb el bec d'un esmalt diferent de l'esmalt del cos.

170. ¿Es diu *bossa* d'estudis o *borsa* d'estudis?

Borsa s'utilitza en economia, sociologia i ensenyament, per tant s'ha de dir *borsa* d'estudis.

Necessite una bossa per a portar els llibres.

No jugue a la Borsa, no tinc temps ni l'entenc.

171. ¿És *cridar* o *tocar* per telèfon?

No és «cridar per telèfon», sinó «tocar [per telèfon], telefonar, trucar».

Exemples:

Telefona'm dissabte; toca'm cap a les tres del migdia (tot el món entén que és tocar per telèfon).

172. ¿Quina diferència hi ha entre *comptar* i *contar*?

Comptar vol dir 'fer comptes', s'escriu amb -mp- com comptable, comptabilitat.

En canvi, *contar* ('narrar') s'escriu amb -n-. Exemples:

Vés en compte amb el conte, no l'estropeges, l'he comprat hui.

M'han contat una anècdota molt divertida.

M'han pagat i no he comptat els diners.

173. ¿El cognom és *Sanchis* o *Sanchís*?

El cognom «Sanchís» no existix. És «Sanchis/Sanxis», paraula plana.

174. ¿Com es diu en valencià *mogolló*?

Mogolló el podem substituir per «un fum», «un muntó», «un grapat». Exemples:

Et vull un muntó.

Tinc un bon grapat d'ametles.

No em dones taronges, me'n queden un fum.

175. ¿Quan usarem **nombre** i **número**?

Escrivim **nombre** quan es pot substituir per *quantitat* o *xifra*.

No sabem el nombre (la quantitat) de participants en la manifestació.

El nombre d'habitacions d'un pis.

Els nombres naturals. Els nombres cardinals.

L'abreviatura és **nre.**

Escrivim **número** quan ens referim a una xifra dins d'una sèrie.

El meu número de telèfon és el 677 888 342.

El número 50 d'una revista.

Consulta la pàgina número 1.

El número de la carnisseria és el 5.

L'abreviatura és **núm.** (o **n.**, menys conegut):

Viu al c/ València, núm. 25.

El núm. de compte corrent és...

A més, *número* indica una peça que forma part del programa d'un espectacle:

He vist un número de circ.

176. ¿Pedaç o pegat?

«Pedaç» (en la roba); «pegat» (en un pneumàtic, sobre la pell); «pedaç/pegat» (a l'ull).

I si posem un pedaç on siga, apedacem.

Este calcetí falta apedaçar-lo, però no sé cosir pedaços.

La roda de la bicicleta té un pegat, i jo en porte un a l'ull .

177. ¿Podria aconseguir una relació de castellanismes amb la forma corresponent valenciana?

Ací la tens.

<i>Valencià</i>	<i>Castellanisme</i>
baró	varó
triomfar	triunfar
febre (el), febra (la)	calentura
distingir	distinguir
avort	abort
contractar	contratar
títol, titulació	títul, titulació
rètol, retolar	ròtul, rotular
nombrós	numerós
joventut	juventut
avantatge	ventatja
augmentar	aumentar
condemnar	condenar
conjectura	conjetura
complir	cumplir
avaluar	evaluar
avariar	averiar
cobrir	cubrir
ordinador	ordenador
cobdícia	codícia
abonament, bo	abono
adob	abono
truita	tortilla
xarxa	red
absent	aussent
àncora	ancla
despatxar	despedir
abellir o apetir	apetéixer
acudit	xiste
alé	alient
afalac, afalagar	halago, halagar
afegitó	anyadit
aiguamoll	pantano
tornavís	destornillador
respatller	respaldo
estalviar	ahorrar
ombra	sombra
crosses	muletes
moblar	amoblar

panxell
església
turmell
suc
rebut
entrepà
bressol
punxades
quitrà
desig
arna
vorera
terrat
quincalla
rebentat
data
dada, dades

pantorrilla
iglésia
tobillo
zumo
recibo
bocadillo
cuna
agulletes
alquitrà
antoix
polilla
acera
assotea
baratija
carajillo
fecha
dato, datos

178. ¿Podria tindre una relació de frases fetes molt comunes en llenguatge administratiu amb la seua equivalent valenciana?

Ací la tens:

Con cargo a
A corto plazo
A este fin / objeto

A fecha fija
A fin de que
A grandes rasgos
A la mayor brevedad posible
A los efectos de
A los efectos pertinentes

A mediados de (junio)
A menos que
A plazo fijo
A plazos
A primeros de (mayo)
A raiz de
A ser posible
A su vez
A tal efecto
A tanto alzado
A todos los efectos
A vuelta de correo

a càrrec de
a curt termini
amb este fi / objecte, amb esta finalitat
a un dia fix
a fi que, per tal que
amb poques paraules, a grans trets com més prompte millor
a fi de, per tal de, a l'efecte de
als efectes corresponents / que pertocuen
a mitjan juny
llevat que, tret que, excepte que
a termini fix
a terminis
al començament de maig
arran de, a partir de
si és possible, si pot ser
al seu torn, quan li corresponga
amb este fi, amb esta finalitat
a preu fet
amb caràcter general
a correu seguit

<i>Acuse de recibo</i>	justificant de recepció, avís de recepció
<i>Al amparo del artículo</i>	a l'empara (empar) de l'article, d'acord amb l'article
<i>Al respecto</i>	respecte d'això, en este aspecte
<i>Ambos inclusive</i>	els dos inclosos, tots dos inclosos
<i>Casco antiguo</i>	ciutat vella, nucli antic, ciutat antiga
<i>Casco urbano</i>	nucli urbà, recinte urbà
<i>Con domicilio en</i>	que viu, domiciliat / domiciliada a
<i>Con fecha 4 de febrero</i>	Amb data, el dia 4 de febrer
<i>Con respecto a</i>	quant a, pel que fa, referent a
<i>Con vista a</i>	amb vista a, tenint com a referència
<i>Considerando que (arcaic)</i>	atés que, donat que
<i>Cuando proceda</i>	quan pertoque, quan siga pertinent, quan escaiga
<i>Dada cuenta i lectura del acta</i>	llegida l'acta, feta la lectura de l'acta
<i>Dado que</i>	ja que, atés que, per tal com
<i>De conformidad con</i>	d'acord amb, segons
<i>Debido a</i>	a causa de, gràcies a
<i>El dia de la fecha</i>	hui, avui, el dia de la data
<i>El dia siguiente</i>	l'endemà, el dia següent
<i>En lo sucesivo</i>	d'ara en avant, en endavant
<i>En su caso</i>	si pertoca
<i>En uso de las atribuciones...</i>	fent ús de les atribucions...
<i>Manzana de casas</i>	illa de cases, illot
<i>Más bien es otra cosa</i>	més prompte és una altra cosa, més aviat...
<i>Muy señor mio (arcaic)</i>	distingit senyor, senyor
<i>No obstante</i>	això no obstant, no obstant això
<i>Páguese al portador</i> (millor paguen)	pagueu al portador, paguen al portador
<i>Para su conocimiento i efectos</i> (fórmula retòrica)	perquè en prengueu coneixement i als efectes oportuns
<i>Pongo en su conocimiento</i> (millor: le comunico)	li comuniqui, li faig saber, informe que
<i>Pago por adelantado</i>	pagament per endavant, de bestreta
<i>Por cuenta ajena</i>	per compte d'altre
<i>Por el momento</i>	de moment
<i>Por via de apremio</i>	per via de constrenyiment, per via d'apremi

<i>Se procede a inaugurar</i> (millor: se inaugura)	s'inaugura
<i>Pronto pago</i> <i>Puesto que</i>	pagament immediat ja que, atés que
<i>Respecto a</i> Resultando <i>que</i> (arcaic) <i>Ruegos y preguntas</i>	quant a, pel que fa a vist que torn obert de paraules precis i preguntes (en l'Administració local)
<i>Salvo error u omisión</i> <i>Sano i salvo</i> <i>Señas personales</i> <i>Si acaso</i> <i>Si hubiera lugar</i> (no) <i>Ser óbice</i> <i>Si procede</i> <i>Siempre i cuando</i> <i>Sin duda</i> <i>Suma i sigue</i>	llevat (o salvat) d'error o omissió sa i estalvi dades personals si de cas, si més no si pertocava, si era possible ser impediment, ser entrebanc si pertoca, si escau, si és procedent sempre que sens dubte suma i segueix, rèssec, suma que es reprén, suma i a cap
<i>Término medio</i> <i>Toma de posesión</i>	terme mitjà presa de possessió
<i>Visto bueno</i>	El vistiplau (substantiu), vist i plau (verb)

179. ¿Quins són els verbs que usem malament o que presenten diferències respecte del castellà?

Et facilitem una relació ordenada alfabèticament. Caldrà, no obstant això, recórrer a una flexió verbal per veure-hi totes els temps i les conjugacions.

- A:** — abaratir (i no *abaratar*).
— abatre (*present d'indicatiu i present de subjuntiu: jo abat, jo abata; participi: abatut, abatuda; gerundi: abatent*).
— absoldre (*present: absolc; participi: absolt, absolta; gerundi: absolent*).
— aconseguir (*present d'indicatiu: aconseguisc; present subjuntiu: aconseguisca*).
— acovardir (i no *acovardar*).
— admetre (*present: admet; participi: admés, admesa; gerundi: admetent*).
— adonar-se (*present: m'adone; participi: adonar, adonada; gerundi: adonant-se*).
—afavorir (i no *favorir*).
—assaborir (i no *saborejar*).
—atendre (*present: atenc; participi: atés, atesa; gerundi: atenent*).
- B:** — batre i no *batir* (*resents: bat, bata; futur: batré; participi: batut, batuda; gerundi: batent*).
— beure (*resents: bec, bega; participi: begut, beguda; gerundi: bevent*).
- C:** — cabre (*resents: cap, càpia; participi: cabut, cabuda; gerundi: cabent*).
— caure (*present: caic; participi: caigut, caiguda; gerundi: caient o caent*).
— cessar. **Atenció:** *Jo cesse, a mi no em poden cessar, a mi em destituïxen*.
— combatre (*resents: combat, combata; participi: combatut, combatuda; gerundi: combatent*).
— cometre (*resents: comet, cometa; participi: comés, comesa; gerundi: cometent*).
— comprometre (*present: compromet; participi: compromés, compromesa; gerundi: compromentent*).
— concloure (*resents: concloc, concloga; participi: conclòs, conclusa; gerundi: concloent*).
— collir (*resents: cull, culla, però collim; participi: collit, collida; gerundi: collint*).
— cloure (*resents: cloc, cloga; participi: clos, closa; gerundi: cloent*).
— créixer (*resents: cresc, cresca; participi: crescut, crescuda; gerundi: creixent*).
— concórrer (*resents: concórrec, concórrega; participi: concorregut, concorreguda; gerundi: concorrent*).
— confondre (*resents: confonc, confonga; participi: confós, confosa; gerundi: confonent*).

— contraure (*presents*: contrac, contraga; *participi*: contret, contreta; *gerundi*: contraient o contraent).

— cosir (*presents*: cus, cusa, *però cosim*; *participi*: cosit, cosida; *gerundi*: cosint).

— corrompre (*presents*: corromp, corrompa; *participi*: corromput, corrompuda; *gerundi*: corrompent).

— coure (*presents*: coc, coga; *participi*: cogut, coguda o cuit, cuita; *gerundi*: coent).

— complaure (*presents*: complac, complaga; *participi*: complagut, complaguda; *gerundi*: complaent).

— contractar (i no *contratar*)

— córrer (*presents*: córrec, córrega; *participi*: corregut, correguda; *gerundi*: corrent).

D: — debatre (*presents*: debat, debata; *participi*: debatut, debatuda; *gerundi*: debatent).

— decebre (*presents*: decep, deceba; *participi*: decebut, decebuda; *gerundi*: decebent).

— descobrir (*presents*: descobrisc, descobrisca; *participi*: descobert, descoberta; *gerundi*: descobrint).

— desdejuna-se. **Atenció:** *Em desdejuna cada dia un suc de fruita.*

— desxifrar

— difondre (*presents*: difonc, difonga; *participi*: difós, difosa; *gerundi*: difonent).

— destituir (*presents*: destituïsc, destituïska; *participi*: destituït, destituïda; *gerundi*: destituïnt).

— dir (*presents*: dic, diga; *participi*: dit, dita; *gerundi*: dient).

— dormir (*presents*: dorm, dorma; *participi*: dormit, dormida; *gerundi*: dormint).

— dur (*presents*: duc, duga; *participi*: dut, duta; *gerundi*: duent).

E: — enfollir (*vol dir tornar-se foll o boig*).

— emetre (*presents*: emet, emeta; *participi*: emés, emesa; *gerundi*: emetent).

— emmidonar (*vol dir posar midó*).

— engelosir (*vol dir tornar-se gelós, que patix de gelosia*).

— empenyorar (*Donar alguna cosa com a penyora, per exemple les joies. El contrari serà desempenyorar*).

— escriure (*presents*: escric, però escrivim, *subj*: escriga; *participi*: escrit, escrita; *gerundi*: escrivint).

— empresonar (*posar en presó*).

— embrutir (tant en el sentit de perdre la netedat, sinònim d'*embrutar*, com de tornar-se com un bèstia).

— estar (*imperatiu*: està-te quiet, estigues quiet, les dues formes són vàlides).

— encarir (*tornar-se car*).

- endolcir (*es pot endolcir des d'una beguda fins a la vida*).
- enlluernar (*una persona pot quedar-se enlluernada tant pel sol com per la personalitat d'algú*).
- enquitranar (*de quitrà*)
- enverinar (*de verí*)
- enrarir (*de rar*)
- esgotar (*es pot esgotar un llibre, però també una persona pot quedar ben esgotada*).
- entendre (*fer tornar tendra alguna cosa o a alguna persona*).
- eixir (*present d'ind.: isc, ixes, ix, eixim, eixiu, ixen; present de subj.: isca; participi: eixit, eixida; gerundi: eixint*).
- engolir (*present: engul o engolisc; present de subj.: engula o engolisca; participi: engolit, engolida; gerundi: engolint*).
- entendre (*presents: entenc, entenga; participi: entés, entesa; gerundi: entenent*).
- excloure (*presents: excloc, excloga; participi: exclòs, exclosa; gerundi: excloent*).

F: — fer (*presents: faig, faça; imperfet d'ind.: feia, feies, feia, féiem, féieu, feien; participi: fet, feta; gerundi: fent*).

- fondre (*presents: fonc, fons, fon, fonem, foneu, fonen; pres. subj: fonga; participi: fos, fosa; gerundi: fonent*).
- fugir (*presents: fuig, fuges, fuig, fugim, fugiu, fugen; pres. subj.: fuja, fuges, fuja, fugim, fugiu, fugen; participi: fugit, fugida; gerundi: fugint*).

G: — garantir (*presents: garantisc, garantisca; participi: garantit, garantida; gerundi: garantint*).

- gravar (*a banda de les significacions conegudes, gravar és sinònim d'enregistrar*).
- guardonar (*de guardó, sinònim de recompensar*):

H:— harmonitzar (*d'harmonia*)

- haver (*present: jo he o jo haig (de); pres. subj.: haja; participi: hagut, haguda; gerundi: havent*).

I: — infondre (*presents: infonc, infonga; participi: infós, infosa; gerundi: infonent*).

- informar. **Atenció:** *Jo informe una persona sobre una qüestió.*
- injectar
- interrompre (*presents: interromp, interrompa; futur: interrompré; participi: interromput, interrompuda; gerundi: interrompent*).
- irrompre (*presents: irromp, irrompa; participi: irromput, irrompuda; gerundi: irrompent*).

J: — jaure (*presents*: jac, jaga; *imperfet*: jeia; *participi*: jagut, jaguda; *gerundi*: jaient / jaent).
— juxtaposar

M: — moldre (*presents*: molc, molga; *participi*: mòlt, mòlta; *gerundi*: molent).
— morir (*present*: muir / mor, mors, mor, morim, morim, moren; *pres. subj.*: muira; *participi*: mort, morta; *gerundi*: morint).

N: — nàixer (*present*: nasc, naixes, naix, naixem, naixeu, naixen; *pres. subj.*: nasca, nasques, nasca, nasquem, nasqueu, nasquen; *participi*: nascut, nascuda; *gerundi*: naixent).
— nodrir (*presents*: nodrisc, nodrisca; *participi*: nodrit, nodrida; *gerundi*: nodrint).

O: — obrir (*presents*: òbric, òbriga; *participi*: obert, oberta; *gerundi*: obrint).
— ocórrer (*participi*: ocorregut, ocorreguda; *gerundi*: ocorrent).
— ometre (*presents*: omet, ometa; *participi*: omés, omesa; *gerundi*: ometent).

P: — prendre (*presents*: prenc, prenga; *participi*: pres, presa; *gerundi*: prenent).
— penedir-se (*Vol dir saber greu haver fet o deixat de fer alguna cosa*).
— pertànyer (*present*: pertany / pertanc; *pres. subj.*: pertanya / pertanga; *participi*: pertanyut, pertanyuda / pertangut, pertanguda; *gerundi*: pertanyent).
— poder (*presents*: puc, puga; *participi*: pogut, poguda; *gerundi*: podent).
— provar. **Atenció:** amb ve com aprovar.

R: — rebre (*present*: rep, *però* rebem, rebeu, reben; *pres. subj.*: reba; *participi*: rebut, rebuda; *gerundi*: rebent).
— refondre (*present*: refonc, *però* refonem, refoneu, refonen; *pres. subj.*: refonga; *participi*: refós, refosa; *gerundi*: refonent).
— relaxar
— remeiar
— recordar
— remetre (*present*: remet; *pres. subj.*: remeta; *participi*: remés, remesa; *gerundi*: rebent).
— reprendre (*present*: reprenc; *pres. subj.*: reprenga; *participi*: représ, represa; *gerundi*: reprenent).
— resoldre (*presents*: resolc, *però* resolem, resoleu, resolen; *pres. subj.*: resolga; *participi*: resolt, resolta; *gerundi*: resolent).
— ressuscitar
— restablir (*present*: restablisc; *pres. subj.*: restablisca; *participi*: restablit,

restablida; *gerundi*: restablint).

— retraure (*present*: retrac, però retraiem, retraieu, retrauen; *pres. subj.*: retraga; *participi*: retret, retreta; *gerundi*: retraient / retraent).

— retre (*present*: ret; *pres. subj.*: reta; *participi*: retut, retuda; *gerundi*: retent).

— romandre (*presents*: romanc, romanga; *participi*: romàs, romasa; *gerundi*: romanent).

— renyir (*presents*: renyisc o reny / renyisca o renya; *participi*: renyit, renyida; *gerundi*: renyint).

— riure (*presents*: ric, riga; *imperfet d'ind.*: reia; *participi*: rist, rista o rigut, riguda; *gerundi*: rient).

— riure's (vol dir burlar-se d'algú o d'alguna cosa: *Jo me'n ric de totes eixes coses.*

S:— saber (*presents*: sé, sàpia; *participi*: sabut, sabuda; *gerundi*: sabent).

— sagnar (*de sang*)

— salpar (*llevar les àncores d'una embarcació, partir*)

— segrestar (raptar)

— ser o ésser (*present*: sóc, ets o eres, és, som, sou, són; *participi*: sigut, siguda; *gerundi*: sent).

— seure (*presents*: sec, sega; *imperfet*: seia; *participi*: segut, seguda; *gerundi*: seient o seent).

— sobtar (*sorprendre perquè s'esdevé d'improvís*).

— socórrer (*presents*: socórrec, socórrega; *participi*: socorregut, socorreguda; *gerundi*: socorrent).

— sofrir (*presents*: sofrisc, sofrisca; *participi*: sofrit, sofrida; *gerundi*: sofrint).

— sorgir (*presents*: sorgisc, sorgisca; *participi*: sorgit, sorgida; *gerundi*: sorgint).

— sospitar

— sostrare (*presents*: sostrac, sostraga; *imperfet d'ind.*: sostreia; *participi*: sostret, sostreta; *gerundi*: sostraiant, sostraent).

— sotmetre (*presents*: sotmet, sotmeta; *imperfet d'ind.*: sotmetia; *participi*: sotmés, sotmesa; *gerundi*: sotmetent).

— subhastar

— subministrar

— subornar

— subscriure (*presents*: subscric, subscriga; *imperfet d'ind.*: subscrivia; *participi*: subscrit, subscrita; *gerundi*: subscrivint).

— substituir (*presents*: substituïsc, substituïisca; *imperfet d'ind.*: substituïa; *participi*: substituït, substituïda; *gerundi*: substituïnt).

— sufocar

— suggerir

— suportar

— suscitar

T: — taxar

— témer (*presents*: tem, tema; *imperfet d'ind.*: temia; *participi*: temut, temuda; *gerundi*: tement).

— temptar

— tenir o tindre (*presents*: tinc, tinga; *imperfet d'ind.*: tenia; *participi*: tingut, tinguda; *gerundi*: tenint).

— tòrcer (*presents*: torç, torça; *imperfet d'ind.*: torcia; *participi*: torçut, torçuda; *gerundi*: torcent).

— tossir (*presents*: tus, tussa; *imperfet d'ind.*: tossia; *participi*: tossit, tossida; *gerundi*: tossint).

— traïr (*presents*: traïsc, traïscia; *imperfet d'ind.*: traïa; *participi*: traït, traïda; *gerundi*: traïnt).

— trametre (*presents*: tramet, trameta; *imperfet d'ind.*: trametia; *participi*: tramés, tramesa; *gerundi*: trametent).

— transcendir (*presents*: transcendisc, transcendisca; *imperfet d'ind.*: transcendia; *participi*: transcendit, transcendida; *gerundi*: transcendint).

— transcórrer (*presents*: transcórrec, transcórrega; *imperfet d'ind.*: transcorria; *participi*: transcorregut, transcorreguda; *gerundi*: transcorrent).

— transmetre (*presents*: transmet, transmeta; *imperfet d'ind.*: transmetia; *participi*: transmés, transmesa; *gerundi*: transmetent).

— travar

— traure (*presents*: trac, traga; *imperfet d'ind.*: treia; *participi*: tret, treta; *gerundi*: traient, traent).

— triumfar o triomfar

— turmentar (*presents*: turmente, turmenta; *imperfet d'ind.*: turmentava; *participi*: turmentat, turmentada; *gerundi*: turmentant).

V: — valer o valdre (*presents*: valc, valga; *imperfet d'ind.*: valia; *participi*: valgut, valguda; *gerundi*: valent).

— vèncer (*presents*: venç, vença; *imperfet d'ind.*: vencia; *participi*: vençut, vençuda; *gerundi*: vencent).

— vendre (*presents*: venc, vengia; *imperfet d'ind.*: venia; *participi*: venut, venuda; *gerundi*: venent).

— venir o vindre (*presents*: vinc, vinga; *imperfet d'ind.*: venia; *participi*: vingut, vinguda; *gerundi*: venint).

— veure o vore (*presents*: veig, veja; *imperfet d'ind.*: veia; *participi*: vist, vista; *gerundi*: veient, veent).

— viure (*presents*: visc, visca; *imperfet d'ind.*: vivia; *participi*: viscut, viscuda; *gerundi*: vivint).

— voler (*presents*: vull, vulga; *imperfet d'ind.*: volia; *participi*: volgut, volguda; *gerundi*: volent).

X: —xamfranar